

จดหมายข่าว

พลีใบ



- ▶ เนมิตแปลงพืชอวดคนกรุง หน้า 2
- ▶ ข้าวหอม หน้า 3
- ▶ รอบรู้เรื่อง...ไซ หน้า 6
- ▶ ฤาจะสิ้น...พืชพื้นบ้านกันหมดแล้ว หน้า 10
- ▶ ผลงานวิจัย ปี 2542 (ตอนที่ 3) หน้า 12

ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

ปีที่ 3 ฉบับที่ 5 ประจำเดือน มิถุนายน 2543

ISSN 1513-0010

เนรมิตแปลงพืช อวดคนกรุง

ค.วันผลงานมหกรรมเกษตร 2000



AGRO EXPO 2000



นวัตกรรมแปลงพืชอวดคนกรุง

(ควีนหลวงงานมหกรรมเกษตร 2000)

พรรณนีย์ วิชชาชู : รายงาน

ร่วมแรงร่วมใจ

มีบริษัทผลิตเมล็ดพันธุ์ และจำหน่ายเมล็ดพันธุ์จำนวน 11 บริษัท ที่เข้าร่วมในการจัดทำแปลงสาธิตปลูกพืช ได้แก่

บริษัท ที. เอส. เอ. จำกัด สาธิตปลูกไม้ดอก แดงกวา แดงร้าน บวบเหลี่ยม

บริษัท อาบาคัส ซีดี จำกัด สาธิตปลูกแตงกวา ลูกผสม แดงร้านลูกผสม

สำนักงานผู้แทนเซมินีส

เวเจ็ทเทเบิลซีดีส์ สาธิตปลูกพริกเผ็ด ผักกาดหอม แพนซี

บริษัท มิโนวาไทย จำกัด สาธิตปลูก แคนตาลูป และแตงโม

บริษัท อีสท์ เวสต์ ซีดี จำกัด สาธิตปลูก มะเขือ โหระพา กะเพรา

บริษัท เซ่งเฮงฮวด พันธุ์พืช จำกัด สาธิต ปลูกแตงกวา กวางตุ้งฮ่องเต้

บริษัท โนวาร์ตีส (ประเทศไทย) จำกัด สาธิตปลูกข้าวโพด

บริษัท แปซิฟิกเมล็ดพันธุ์ จำกัด สาธิต ปลูกข้าวโพด ทานตะวัน และข้าวฟ่าง

บริษัท เอ.เอฟ.เอ็ม. ฟลาวเวอร์ ซีดี จำกัด สาธิตการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

บริษัท เจียไต๋ จำกัด สาธิตปลูกมะระ แคนตาลูป และพืชผักต่างๆ

บริษัท เพื่อนเกษตรกร จำกัด สาธิตการ ปลูกมะเขือเทศ พืชผัก และแคนตาลูป

นอกจากนี้ กรมวิชาการเกษตร ยังได้นำผลงานการค้นคว้าวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชของคุณวิจัย และสถานีทดลองต่างๆ มาสาธิตร่วมกับภาค

แปลงสาธิตปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งในงานมหกรรมเกษตร 2000 หรือ AGRO EXPO 2000 ที่เพิ่งจะผ่านไปไม่กี่วัน ที่กรมวิชาการเกษตร ร่วมกับบริษัทเอกชน ได้ทุ่มเทพั่งงบประมาณ แรงกาย แรงใจ และความอดทนของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อพลิกผืนดินที่เต็มไปด้วย อิฐ หิน และดินเหนียว ซึ่งไม่เหมาะสำหรับการปลูกพืชใดๆ ให้กลายเป็นแปลงปลูกพืชเขียวชะอุ่ม เต็มไปด้วยผลผลิตต่างๆ ให้ได้ชมกันตลอดงาน เป็นงาน “ปราบเซียน” และเป็นงาน “ท้าทาย” ความสามารถของนักวิชาการเกษตรอย่างรุนแรง

นับแต่วันที่ได้มีการกำหนดว่า งานมหกรรมเกษตร 2000 จะจัดขึ้นในวันที่ 29 เมษายน - 21 พฤษภาคม 2543 กรมวิชาการเกษตร เริ่มนับย้อนหลังขึ้นมาว่า ถ้าจะปลูกพืชชนิดนั้นๆ จะต้องเริ่มปลูกเมื่อไร เพื่อให้พืชชนิดนั้นๆ ติดดอกออกผลในช่วงงานพอดี เมื่อกำหนดพื้นที่จัดทำแปลงสาธิตปลูกพืชดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ก็ได้เริ่มตี-เลย์ ปรับพื้นที่ เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2543 โดยการระดมรถแทรกเตอร์จากสถานีทดลองยาง ฉะเชิงเทรา สถานีทดลองพืชไร่พระพุทธบาท พร้อมทั้งคนงานจากศูนย์วิจัยและสถานีทดลองต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียง มาปฏิบัติงาน หลายคนท้อแท้กับผืนดินที่อัดแน่นแข็ง แกมมีอิฐ มากมาย

หลายคนถามว่า ทำไมต้องเป็นพื้นที่ตรงนี้ คำตอบคือเป็นพื้นที่เดียวที่เหลืออยู่ภายในบริเวณศูนย์แสดงสินค้านานาชาติอิมแพ็ค เมืองทองธานี พื้นที่นอกจากนี้ถูกกำหนดไว้สำหรับงาน BOI FAIR และงานมหกรรมการศึกษา 2000 ซึ่งถ้าหากรอให้ทั้ง 2 งานเลิกก่อน ก็คงจะไม่ทันการณ์



แปลงสาธิตปลูกพืชอยู่ติดกับทางด่วน

ต้นพืชก็จะไม่เจริญเติบโต ติดดอกออกผลให้ทันได้เห็น โดยสรุปคือ ต้องเป็นพื้นที่ตรงนั้นเท่านั้น

พื้นที่ดังกล่าวมีประมาณ 3 ไร่เศษ อยู่ริมทางด่วน มีคันคูส่งน้ำผ่านด้านหลังสามารถสูบน้ำมาใช้ในแปลงได้ ขณะเดียวกันเมื่อฝนตก น้ำในคูไหลไม่ทันก็สามารถท่วมแปลงเพาะปลูกได้เช่นกัน ซึ่งประสบมาแล้วช่วงสงกรานต์ ฝนตกหนักน้ำท่วมแปลงพืชที่กำลังเจริญเติบโต เล่นเอาเจ้าของแปลงแทบร้องไห้ แต่สถานการณ์ได้คลี่คลายด้วยทุกฝ่ายช่วยกันแก้ไข จนทำให้เราได้เห็นแปลงพืชผักพืชไร่ ไม้ดอกไม้ประดับที่ติดดอกออกผลสวยงาม ตลอดระยะเวลา 23 วัน ของงานมหกรรมเกษตร 2000



ผลผลิตจากแปลงสาธิตของบริษัทต่างๆ



ข้าวหอม นุ่มจนรัก

โดย : สุเทพ ลิ้มทองกุล, วีระศักดิ์ ศรีอ่อน
สถาบันวิจัยข้าว

มีนักวิจัยให้ความสนใจพยายามศึกษาหาแนวทางปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพทางโภชนาการของข้าวหอม เนื่องจากความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศมีสูงมาก ในปี พ.ศ. 2535-2536 ไทยส่งออกข้าวหอม 100% ประมาณ 1.1 ล้านตัน และบริโภคภายในประเทศ 600,000 ตัน ปี พ.ศ.2536-2541 มีปริมาณการส่งออก 1.062-1.449 ล้านตัน และต่อมาปี พ.ศ. 2542 ส่งออกข้าวขาว 100% ประมาณ 2.355 ล้านตัน นับว่ามีจำนวนไม่น้อย นอกจากนี้ นักวิจัยหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าว เช่น นักวิจัยทางด้านวิศวกรรมได้พยายามศึกษาเครื่องเกี่ยวนวดข้าวหอม ทหาระยะเวลาเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายในขณะการเก็บเกี่ยว นวด และทำความสะอาด ทางด้านธนาคารเชื้อพันธุ์ก็พยายามเก็บรวบรวมพันธุ์ข้าวหอมทุกภาค นำมาปลูกศึกษาพันธุ์เพื่อให้ได้พันธุ์ที่มีคุณลักษณะตามความต้องการ เช่น ด้านทานโรค แมลงต่างๆ ทนทานต่อดินเปรี้ยว ดินเค็ม และลักษณะดีอย่างอื่นเพื่อเก็บไว้เป็นพ่อแม่พันธุ์ ใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพันธุ์ต่อไป นักวิชาการทางด้านวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวก็พยายามวิจัยหาวิธีการเก็บเกี่ยวให้ข้าวได้คุณภาพ เก็บไว้ได้นาน รักษากลิ่นหอมได้ดี ตลอดทั้งการแปรรูป จากข้าวที่มีคุณภาพต่างๆ กันไปใช้ประโยชน์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของข้าวหอม ฯลฯ ซึ่งนับว่าวิทยาการในการปรับปรุงพันธุ์ด้านข้าวหอมในปัจจุบัน ได้ก้าวไกลมาพอสมควร

ในยุคหลังสวรสระใหม่ สถาบันวิจัยข้าวมินโยบายในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมที่มีศักยภาพเพิ่มทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ในการผลิตและวิจัยหาพันธุ์ที่สามารถปรับตัวดี ปลูกได้ทั้งฤดูนาปีและฤดูนาปรัง เป็นการเพิ่มจำนวนพันธุ์ข้าวหอมให้มากขึ้น เพราะการปลูกข้าวพันธุ์เดียวกันในพื้นที่เดียวกันอย่างต่อเนื่อง เป็นอันตราย เสี่ยงต่อการเข้าทำลายของโรค แมลง ศัตรูข้าว ต้องปลูกข้าวหลายพันธุ์ เพื่อตัดวงจรชีวิตของโรคและแมลง เพื่อ

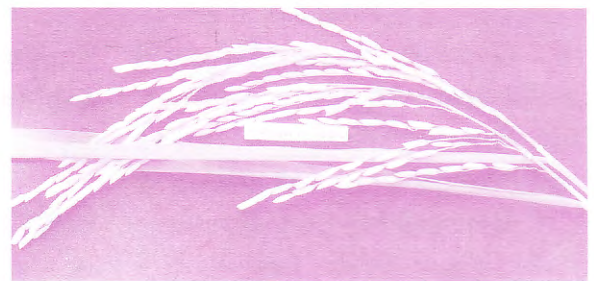


ไม่ให้เกิดความเสียหายในผลผลิตตลอดทั้งเป็นทางเลือกให้ผู้บริโภคที่นิยมรับประทานข้าวหอม ที่ชอบข้าวหอมแข็ง (ที่มีค่าอมิโลสสูง 26 -34%) ข้าวหอมนุ่มปานกลาง (ค่าอมิโลสปานกลาง 20-25%) และผู้ที่ชอบรับประทานข้าวหอมอ่อนนุ่ม (ค่าอมิโลสต่ำ 12-19%) สามารถเลือกรับประทานได้ตามความต้องการ

ดังนั้น จากการศึกษาและพัฒนาของสถาบันวิจัยข้าว กรมวิชาการเกษตร ที่ผ่านมาจึงได้มีพันธุ์ข้าวหอมที่นิยมปลูกอยู่ในปัจจุบันแบ่งเป็นกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มข้าวหอมข้าวเจ้าไวต่อช่วงแสง ค่าอมิโลสต่ำ (ค่าอมิโลส 12-19%) ขาวดอกมะลิ 105

ได้จากการนำพันธุ์พื้นเมืองจากอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อปี พ.ศ.2493 -2494 มาปลูกศึกษาพันธุ์ คัดเลือกพันธุ์จนเลือกได้เบอร์ที่มี



ลักษณะที่ผู้คัดเลือกต้องการออกมา แล้วนำเข้าขบวนการปรับปรุงพันธุ์ให้บริสุทธิ์ นำพันธุ์ที่บริสุทธิ์แล้วเข้าขบวนการขยายพันธุ์เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ออกส่งเสริมสู่เกษตรกร

รัฐบาลได้ส่งเสริมให้ปลูกข้าวพันธุ์นี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 จนถึงปัจจุบันเกษตรกรยังนิยมปลูกอยู่

ข้าวขาวดอกมะลิ 105 เป็นข้าวไวต่อช่วงแสง ออกดอกในราววันที่ 20-25 ตุลาคม เป็นพันธุ์ข้าววนปี ความสูงของต้นประมาณ 140-150 เซนติเมตร แตกกอดีปานกลาง ลำต้นและใบค่อนข้างเล็ก ใบสีเขียวอ่อน เมล็ดข้าวเปลือกสีฟาง รูปร่างเมล็ดเรียวยาว มีท้องไข่น้อย มีความเลื่อมมัน จุกเล็ก ข้าวกล้องยาว 7.5 มิลลิเมตร ค่าของแป้งอมิโลสโดยเฉลี่ย

15-16 เปอร์เซ็นต์ จัดเป็นข้าวอมิโลสต่ำ

มีลักษณะเด่น คือ ข้าวหุงสุกนุ่ม มีกลิ่นหอม คนนิยมบริโภค จัดเป็นข้าวคุณภาพพิเศษในตลาดโลก ข้าวขาวดอกมะลิ 105 เป็นพันธุ์ที่มีความสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีพันธุ์หนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพนาดอนทั่วไป ค่อนข้างทนแล้ง ทนดินเค็มและดินเปรี้ยวปานกลาง ดันทานไล่เดือนฝอย

ข้อควรระวัง คือ ไม่ต้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญไม่ควรรสไปยโนโตรเจนในอัตราที่สูง เพราะจะเป็นการเร่งการระบาดของโรคไหม้

กข 15

เป็นข้าวไวต่อช่วงแสง โดยนำพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ไปอาบรังสีแกมมา ปริมาณรังสี 15 กิโลแตรต เพื่อชักนำให้เกิดการกลายพันธุ์ แล้วนำเมล็ดที่อาบรังสีแล้วไปเข้าขบวนการวิจัยพันธุ์ ตั้งแต่ปี 2508 และส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกได้ในปี พ.ศ. 2521

ข้าว กข 15 ให้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ประมาณ 4-6 เปอร์เซ็นต์ อายุมากกว่าพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ประมาณ 10 วัน ต้นเตี้ยกว่าข้าวดอกมะลิ 105 ความสูงประมาณ 130 เซนติเมตร ใบสีเขียวอ่อน ใบธงทำมุมกว้างกับรวง ระยะพักตัว 7 สัปดาห์ เมล็ดข้าวกล้องยาว 7.5 มิลลิเมตร กว้าง 2.15 มิลลิเมตร หนา 1.72 มิลลิเมตร

มีลักษณะเด่น คือ ทนแล้งได้ดี เหมาะกับสภาพพื้นที่ค่อนข้างดอน มีความต้านทานต่อโรคใบจุดสีน้ำตาล คุณภาพการหุงต้มมีกลิ่นหอม และอ่อนนุ่ม เช่นเดียวกับพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105

ข้อควรระวัง คือ ฟางอ่อน ล้มง่าย เมล็ดร่วงง่าย ไม่เหมาะกับนาลุ่ม ซึ่งระบายน้ำไม่ได้ เพราะข้าวจะสุกในระยะที่น้ำยังขังอยู่ในนา ทำให้เก็บเกี่ยวลำบาก ไม่ต้านทานโรคขอบใบแห้ง โรคไหม้ ไม่ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แมลงบัว และหนอนกอ



ข้าวเจ้าหอมพิษณุโลก

ได้มาจากการผสมพันธุ์ 3 ทาง ระหว่างพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และสายพันธุ์ LA92' 72-NFU-14-1-1 กับ IR58 ที่สถานีทดลองข้าวสุพรรณบุรี แล้วนำไปปลูกคัดเลือกพันธุ์ที่ศูนย์วิจัยข้าวพิษณุโลก เข้าขบวนการวิจัยพันธุ์ตามศูนย์วิจัยข้าว สถานีทดลองข้าวต่างๆ จนสุดท้ายคัดเลือกได้สายพันธุ์ SPRLR83228-PSL-32-1 กรมวิชาการเกษตร รับรองพันธุ์ เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2541

เป็นข้าวไวต่อช่วงแสง ต้นสูงประมาณ 160 เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยวออกดอกประมาณวันที่ 25 ตุลาคมของทุกปี ถือเป็นข้าวอายุปานกลาง ใบสีเขียว มีขน กาบใบสีเขียว ใบธงตั้งตรง รวงแก่ที่คอรวยยาว เมล็ดข้าวเปลือกสีฟ้า มีขน ข้าวกล้องยาว 7.41 มิลลิเมตร กว้าง 2.16 มิลลิเมตร หนา 1.78 มิลลิเมตร มีท้องไข่น้อย คุณภาพการหุงต้มเหนียวนุ่ม มีกลิ่นหอม เหมือนข้าวขาวดอกมะลิ 105 เป็นข้าวจัดอยู่กลุ่มอมิโลสต่ำ

มีลักษณะเด่น คือ อายุยาวนานกว่าพันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105 ประมาณ 10 วัน จึงช่วยในการกระจายแรงงานในการเก็บเกี่ยวข้าวได้ ดันทานปานกลางต่อโรคไหม้ โรคขอบใบแห้ง และโรคใบหงิก คุณภาพเมล็ดดี สีเป็นข้าว 100% ได้

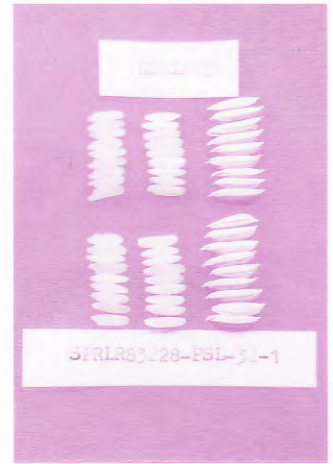
ข้อควรระวัง คือ ไม่ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยจักจั่นสีเขียว และโรคใบสีส้ม

2. กลุ่มข้าวหอมข้าวเจ้าไวต่อช่วงแสง ค่ำอมิโลสปานกลาง (ค่ำอมิโลส 20-25%)

พันธุ์ข้าวดอกพยอม

ได้มาจากการนำพันธุ์พื้นเมืองที่ปลูกเป็นข้าวไร่ภาคใต้ นำมาเข้าขบวนการปรับปรุงพันธุ์ให้บริสุทธิ์ แล้วคณะกรรมการวิจัยพันธุ์กรมวิชาการเกษตร มีมติให้ใช้ขยายพันธุ์ในปี พ.ศ. 2522

ข้าวดอกพยอม เป็นข้าวเจ้าปลูกในสภาพที่ดอนหรือข้าวไร่ วันเก็บเกี่ยวโดยประมาณ 30 ตุลาคม - 30 มกราคม เมื่อปลูกต้นมิถุนายน - ปลายสิงหาคม ต้นสูงประมาณ 150 เซนติเมตร เมล็ดข้าวเปลือกสีฟางก้นจุด ความยาวเมล็ดข้าวกล้อง 7.3 เมล็ดเรียวยาว คุณภาพการหุงต้มเหนียว มีกลิ่นหอม ค่ำอมิโลส 24 เปอร์เซ็นต์ จัดอยู่ในกลุ่มข้าว



แข็งปานกลาง

มีลักษณะเด่น คือ ปลูกได้ดีในสภาพไร่ที่ดอน ปลูกเป็นพืชแซมยางได้ ดันทานโรคไหม้ โรคใบจุดสีน้ำตาล และโรคใบขีดสีน้ำตาล รสชาติดี มีกลิ่นหอม

ข้อควรระวัง คือ ปลูกในสภาพนามีน้ำขังมากข้าวจะไม่แตกกอ ไม่ต้านทานโรคขอบใบแห้ง โรคใบวงสีน้ำตาล นกและหนูชอบเข้าทำลาย เพราะลำต้นค่อนข้างหวานและกลิ่นหอมอ่อนๆ

3. กลุ่มข้าวหอม ข้าวเจ้าไวต่อช่วงแสง ค่ำอมิโลสสูง (ค่ำอมิโลส 25 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไป)

ปทุมธานี 60

ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างพันธุ์ดอกมะลิ 105 กับชินล 245 ที่สถานีทดลองข้าวสันป่าตองในปี 2501 ปลูกคัดเลือกลูกผสมชั่วที่ 1 ที่สถานีทดลองข้าวสันป่าตอง แล้วนำมาเข้าขบวนการวิจัยพันธุ์ที่สถานีทดลองข้าวภาคกลาง จนคัดเลือกได้สายพันธุ์ดี และส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ปี พ.ศ.2530

เป็นข้าวไวต่อช่วงแสง ต้นสูงประมาณ 160 เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยว 25 พฤศจิกายน แตกกอดี ลำต้นสีเขียว ใบสีเขียวมีขน รวงแน่น รวงแก่ที่คอรวยยาว ให้รวงเฉลี่ยกล่อละ 12 รวง ข้าวเปลือกสีฟาง ข้าวกล้องยาว 7.5 มิลลิเมตร ค่ำอมิโลส 27 - 32 คุณภาพการสีดี เป็นข้าว 100% คุณภาพการหุงต้มมีกลิ่นหอม แต่ได้ข้าวหุงสุกร่วนแบบเดียวกับข้าวขาวตาแห้ง 17 รูปร่างเมล็ดเรียวยาว เลื่อมมัน ใส่แครง เป็นท้องไข่น้อย

มีลักษณะเด่น คือ ดันทานโรคคาบใบเน่า และโรคใบหงิก มีกลิ่นหอม คล้ายข้าวดอกมะลิ 105 ปลูกได้ดีในนาสภาพที่ลุ่ม

ข้อควรระวัง คือ ไม่ต้านทานโรคไหม้ โรคใบสีส้ม โรคขอบใบแห้ง ไม่ต้านทาน เพลี้ยกระโดด

4. กลุ่มข้าวเหนียว ข้าวหอมไวต่อช่วงแสง

กข6

ได้จากการใช้รังสีแกมมา 20 กิโลแตรต อบเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ชักน้ำให้เกิดการกลายพันธุ์จากข้าวเจ้า กลายเป็นข้าวเหนียว นำไปปลูกคัดเลือกที่สถานีทดลองข้าวบางเขน และเข้าขบวนการวิจัยพันธุ์ตามสถานีทดลองข้าวต่างๆ จนได้สายพันธุ์ KDMLI 105' 65-G2U-68-254 ผ่านคณะกรรมการพิจารณาพันธุ์ให้ใช้เป็นพันธุ์ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ปี พ.ศ. 2520

เป็นข้าวเหนียว ไวต่อช่วงแสง ต้นสูงประมาณ 154 เซนติเมตร อายุการเก็บเกี่ยวประมาณวันที่ 21 พฤศจิกายน ระยะพักตัวของเมล็ดประมาณ 35 วัน ลำต้นสีเขียว ใบสีเขียวเข้มกว่าสีของใบพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 เล็กน้อย เมล็ดข้าวกลี้ยงยาว 7.23 มิลลิเมตร กว้าง 2.28 มิลลิเมตร หนา 1.77 มิลลิเมตร

มีลักษณะเด่น คือ เป็นข้าวเหนียวมีกลิ่นหอมและอ่อนนุ่ม ผู้บริโภคชอบรับประทาน ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี เหมาะสำหรับปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ด้านทานโรคใบจุดสีน้ำตาล

ข้อควรระวัง คือ ปลูกได้เฉพาะฤดูนาปีเท่านั้น เมื่อปลูกหลายฤดูกาล มักจะกลายพันธุ์เป็นข้าวเจ้าปนกับข้าวเหนียว ทำให้ข้าวเสื่อมคุณภาพ ดังนั้นเมื่อเกษตรกรปลูกไป 2-3 ฤดู ควรจะคัดพันธุ์ให้บริสุทธิ์หรือเปลี่ยนพันธุ์ที่แหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ของทางราชการ

5. กลุ่มพันธุ์ข้าวเจ้าข้าวหอมไม่ไวต่อช่วงแสง

ข้าวเจ้าหอมคลองหลวง 1

ได้มาจากการผสมพันธุ์ระหว่างข้าวนางมุล เอส-4 กับสายพันธุ์ IR841-85-1-1-2 ที่สถานีทดลองข้าวคลองหลวง พ.ศ. 2526 ออกแนะนำเป็นพันธุ์รับรองของกรมวิชาการเกษตร ในปี พ.ศ. 2540

เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง จัดอยู่ในกลุ่มข้าวต้นเตี้ย ความสูงประมาณ 110 เซนติเมตร อายุการเก็บเกี่ยว นาปรัง 118 วัน นาปี 125 วัน ทรงกอตั้ง ฟางแข็ง ใบสีเขียวเข้ม ใบธงยาวปานกลาง คอรวงสั้น ระแงงดี เมล็ดข้าวเปลือกสีฟาง เรียวยาว



7.8 มม. กว้าง 2.7 มม. หนา 1.8 มม. มีระยะพักตัวของเมล็ด 5-6 สัปดาห์

มีลักษณะเด่น คือ คุณภาพการหุงต้ม อ่อนนุ่ม มีกลิ่นหอม ปลูกได้ทั้งฤดูนาปี และนาปรังค่อนข้างต้านทานโรคไหม้ โรคขอบใบแห้ง และเพลี้ยกระโดดหลังขาว

ข้อควรระวัง คือ ค่อนข้างไม่ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยจักจั่นสีเขียว ซึ่งเป็นพาหะของโรคใบหจิก และใบสีส้ม

ข้าวเจ้าหอมสุพรรณบุรี

ได้มาจากการผสมพันธุ์ระหว่าง สายพันธุ์ SPR841177-8-2-2-2-1 และ SPR85091-13-1-1-1-4 กับพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ที่ศูนย์วิจัยข้าวสุพรรณบุรี พ.ศ. 2532 เข้าขบวนการวิจัย จนได้พันธุ์ดีออกเป็นพันธุ์แนะนำให้เกษตรกรปลูกปี พ.ศ. 2540

เป็นข้าวเจ้าต้นเตี้ยไม่ไวต่อช่วงแสง ปลูกได้ตลอดปี ความสูงของต้นประมาณ 126 เซนติเมตร อายุจากวันตกกล้าถึงเก็บเกี่ยว 120 วัน ทรงกอตั้ง ฟางแข็ง ใบสีเขียว ใบธงตั้งตรง รวงยาว และคอรวงยาว เมล็ดข้าวเปลือกสีฟาง เมล็ดข้าวกลี้ยงยาว 7.7 มม. กว้าง 2.1 มม. หนา 1.8 มม.

มีลักษณะเด่น คือ คุณภาพการหุงต้ม อ่อนนุ่มมีกลิ่นหอม ปลูกได้ตลอดปี ค่อนข้างต้านทานต่อโรคขอบใบแห้ง

ข้อควรระวัง คือ ไม่ต้านทานต่อโรคไหม้ ไม่ต้านทานต่อเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ปทุมธานี 1

ได้มาจากการผสมพันธุ์ระหว่างข้าวหอมสายพันธุ์ BKNA1-18-3-2 และ PTT85061-86-3-2-1



เมื่อปี พ.ศ. 2533 ณ ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี ทั้งสายพันธุ์แม่และพ่อ มีเชื้อความหอมจากพันธุ์ กข15 และข้าวขาวดอกมะลิ 105 ทำการคัดเลือกจนได้พันธุ์ดี ในปี พ.ศ. 2543

เป็นข้าวเจ้าต้นเตี้ย ไม่ไวต่อช่วงแสง ปลูกได้ตลอดปี ความสูงของต้นประมาณ 104-133 เซนติเมตร อายุเก็บเกี่ยว นาตา ประมาณ 113-126 วัน นาหว่านน้ำตม 104-114 วัน เมล็ดข้าวเปลือกสีฟาง เมล็ดข้าวกลี้ยงยาว 7.6 มม. ค่าท้องไข 0.41-0.77 ค่าอมิโลส 17-18 เปอร์เซนต์

มีลักษณะเด่น คือ หุงมีกลิ่นหอม นุ่มเหนียว ค่อนข้างใกล้เคียงขาวดอกมะลิ 105 ด้านทานโรคไหม้ โรคขอบใบแห้ง ด้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และต้านทานเพลี้ยกระโดดหลังขาวปานกลาง

ข้อควรระวัง คือ ข้าวตอบลงตอปุ๋ยสูง ถ้าใส่ปุ๋ยมากต้นข้าวจะล้มง่าย

6. กลุ่มพันธุ์ข้าวเหนียว ข้าวหอมไม่ไวต่อช่วงแสง

นักวิจัยกำลังศึกษาอย่างรีบเร่ง คาดว่าจะออกเป็นพันธุ์แนะนำได้ในเร็วๆ นี้



รอบรู้เรื่อง... ไข่



ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้บริหารประเทศ สิ่งหนึ่งที่สื่อมวลชนนิยมนำมาเปรียบเทียบกัน ไข่จะเป็นเรื่องนโยบายการบริหารประเทศเท่านั้น เรื่องที่ท่านผู้อ่านไม่คาดคิดว่าจะถูกนำมาเทียบเคียงกัน นั่นก็คือ ไข่ ซึ่งมีจะถูกมองว่าไข่ใครแพงกว่าหรือถูกกว่าไข่ใคร จะเห็นว่าไข่ที่ใช้เป็นมาตรฐานวัดความสำเร็จ ของการบริหารประเทศได้เช่นกัน ไม่ธรรมดาจริง ๆ

จากความไม่ธรรมดาของไข่ ดึกของจึงขอนำเรื่องของไข่มาแนะนำเสนอให้ท่านผู้อ่านได้รับทราบกัน แล้วท่านผู้อ่านจะรู้ว่า อย่าดูถูกไข่เจียวในสำหรับข้าวเป็นอันขาด

มีอะไรอยู่ในไข่

เป็นที่ทราบกันดีอยู่ว่า องค์ประกอบพื้นฐานของไข่หนึ่งฟอง ก็คือ เปลือกไข่ ไข่ขาว และไข่แดง แต่สารอาหารต่างๆ ที่อยู่ในไข่หนึ่งฟองนั้นมีมากมายกว่า 60 ชนิด ซึ่งสารอาหารแต่ละชนิดต่างก็มีคุณประโยชน์เฉพาะตัว โดยเฉพาะโปรตีนที่อยู่ในไข่จัดเป็นโปรตีนคุณภาพสูง ประกอบด้วยกรดอะมิโน

ที่จำเป็นต่อร่างกายหลายชนิด และในไข่ขาว จะมีโปรตีน OVALBUMIN ซึ่งจะถูกย่อยเป็นเปปไทด์ 2 ชนิด ทำหน้าที่ขนส่งสารที่ไม่ละลายน้ำ เช่น ฮอร์โมน และยาปฏิชีวนะบางชนิด ซึ่งส่งผลช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของร่างกายในไข่ขาวประกอบด้วยน้ำประมาณ 87.6% โปรตีน 10.9% คาร์โบไฮเดรต 1.1% และไขมันประมาณ 0.4% ในไข่แดงประกอบด้วยน้ำประมาณ 49% โปรตีน 16% ไขมัน 32% และ คาร์โบไฮเดรต 3% ไขมันที่อยู่ในไข่แดงจะเป็นไตรกลีเซอไรด์ ฟอสโฟลิพิด และสเตอรอล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโคเลสเตอรอล นักวิทยาศาสตร์พบว่าไข่ 1 ฟอง จะมีโคเลสเตอรอล อยู่ประมาณ 250-300 มิลลิกรัม หากคิดเป็นปริมาณการบริโภคไข่ 1 ฟอง (60 กรัม) ผู้บริโภคจะได้รับโปรตีนคุณภาพสูงประมาณ 6.45 กรัม เลซิธิน 1.33 กรัม โคเลสเตอรอล 0.23 กรัม และพลังงาน 7.2 กิโลแคลอรี นอกจากนี้ยังจะได้รับแร่ธาตุ แคลเซียม แมกนีเซียม และวิตามินต่างๆ ในปริมาณสูง เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของกรดอะมิโนที่จำเป็นที่ร่างกายต้องการกับสัดส่วนของกรดอะมิโนตามค่าโปรตีน 100 ของ

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ พบว่ามีค่าใกล้เคียงกันมากและค่า BIO LOGICAL VALUE ของโปรตีน ซึ่งหมายถึงโปรตีนที่ถูกดูดซึมและเก็บสะสมในร่างกาย โปรตีนในไข่ก็จัดเป็นโปรตีนที่มี BIO LOGICAL VALUE เป็น 100 มีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ได้สูงกว่าโปรตีนชนิดอื่นๆ จึงพบว่านักโภชนาการมักใช้ไข่เป็นมาตรฐานในการตรวจสอบคุณภาพโปรตีนของอาหารชนิดอื่น

ไข่มีคุณอนันต์

เมื่อท่านผู้อ่านได้ทราบว่ามีอะไรอยู่ในไข่แล้ว เรามาทำความเข้าใจกันต่อว่า ไข่มีคุณอนันต์นั้นเป็นอย่างไร

โคลีนในไข่แดงป้องกันโรคความจำเสื่อม จากการศึกษาพบว่าโคลีนเป็นสารที่ผลิตจากตับหรือได้รับจากการรับประทานอาหารที่มีสารเลซิธิน หรือรับสารเลซิธินเข้าไปโดยตรง ซึ่งโคลีนนั้นจะเป็นสารหนึ่งในหลายชนิดที่เป็นสื่อประสาทของเซลล์สมอง โดยจะพบทั่วไปในเนื้อเยื่อของร่างกายในรูปของโคลีนอิสระ และเป็นส่วนประกอบของฟอสโฟลิพิด (Phospholipid) ได้แก่ ฟอสฟาติลโคลีน (Phosphatidyl Choline) หรือเลซิธิน (Lecithin) การรับโคลีนในรูปเลซิธินจะช่วยเพิ่มปริมาณของเซลล์สมองและทำให้สมองสร้างสารสื่อประสาทอะซิติลโคลีน (acetylcholine) รวมถึงเพิ่มปริมาณโคลีนในเลือดอีกด้วย นักวิทยาศาสตร์ได้พบว่าร่างกายที่ได้รับเลซิธินในอาหารเป็นประจำทุกวันจะช่วยรักษาอาการความจำเสื่อมในผู้สูงอายุ สำหรับในบุคคลทั่วไปและเด็ก การได้รับเลซิธินจะทำให้ความสามารถในการเรียนรู้และความจำดีขึ้น และทางการแพทย์ยังนิยมใช้ลดระดับโคเลสเตอรอลในเลือดอีกด้วย

ไข่อาหารป้องกันมะเร็ง นักวิทยาศาสตร์พบว่าร่างกายที่ได้รับโปรตีนคุณภาพสูงจากไข่จะ

ทำให้การทำงานของภูมิคุ้มกันสูงขึ้น เป็นกลไกในการป้องกันมะเร็งนั่นเอง สาเหตุหนึ่งของการเกิดเซลล์มะเร็งคือการเกิดอนุมูลอิสระ (Free radical) เข้าทำลายเซลล์ โปรตีนในไข่มีเอ็มไซม์หลายชนิดที่มีบทบาทในการทำลายอนุมูลอิสระ จึงยับยั้งการสร้างเซลล์มะเร็งได้ และในบริเวณไข่ขาว หรือ Chalaza (เยื่อสีขาวบริเวณขั้วด้านซ้ายและขวาของไข่แดง ลักษณะคล้ายเกลียวเชือก ยึดติดกับไข่แดง ยื่นเข้าไปในส่วนของไข่ขาว ทำให้ไข่แดงยึดอยู่กลางฟองไข่) เป็นแหล่งโปรตีนคุณภาพสูงมีกรดเซียลิก (Sialic acid) ซึ่งเป็นสารต้านมะเร็งประมาณ 1-2% โดยกรดชนิดนี้จะจับตัวกับเชื้อไวรัส และยับยั้งการทำงานของเชื้อไวรัสที่ก่อให้เกิดมะเร็ง

ไข่ขาวทำลายเชื้อแบคทีเรีย Dr. Fleming ผู้ค้นพบยาเพนิซิลินพบว่าสารที่ทำลายเชื้อแบคทีเรียคือ Lysozyme โดยทำให้เกิดกระบวนการไฮโดรไลซิสที่ผนังเซลล์ของแบคทีเรีย พบทั่วไปในปัสสาวะ น้ำลาย น้ำมูกในเลือดสัตว์ และในเซลล์พืชก็พบ Lysozyme เช่นกัน สำหรับในไข่ขาวมี Lysozyme อยู่ 0.3% ซึ่งได้มีการสกัด Lysozyme จากไข่ขาวมาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของน้ำยาทำความสะอาด

กินไข่อย่างผู้รู้

ความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับโคเลสเตอรอล เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคลดการบริโภคไข่ ซึ่งมักจะมองกันว่าอาการบริโภคไข่จะทำให้ปริมาณโคเลสเตอรอลในเลือดเพิ่มมากขึ้น และหากปริมาณโคเลสเตอรอลในเลือดสูงจะทำให้เกิดโรคหัวใจ โรคเส้นเลือดหัวใจแข็งอุดตัน และการเกิดนิ่ว แท้จริงแล้วโคเลสเตอรอลไข่จะมีผลร้ายเพียงอย่างเดียว บทบาทของโคเลสเตอรอลที่สำคัญ คือเป็นองค์ประกอบของผนังเซลล์ทุกเซลล์ในร่างกาย และเป็นสารตั้งต้นที่สำคัญในการสร้างน้ำดี วิตามิน และฮอร์โมนกลุ่มสเตอรอยด์ต่างๆ ปริมาณโคเลสเตอรอลในไข่ 0.23 กรัม นั่น เมื่อคิดที่ร่างกายคน 60 กก. มีเซลล์ต่างๆ ประมาณ 60 ล้านเซลล์ ผนังเซลล์ต่างๆ มีส่วนประกอบของเลซิทินและโปรตีน โคเลสเตอรอลเป็นองค์ประกอบเสริมสร้างความแข็งแรงของผนังเซลล์ ดังนั้นปริมาณโคเลสเตอรอลในไข่จึงคิดเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมจำเป็นต่อร่างกายของสิ่งมีชีวิต

นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ของเลซิทินและโคเลสเตอรอลที่อยู่ในไข่ พบว่าเลซิทินทำหน้าที่เป็น



ตัวกลางหรือเป็นตัวที่ช่วยให้ไขมันสะสมเข้ากับน้ำ ซึ่งในร่างกายซึ่งก็คือเลือดนั่นเอง เลซิทินจะไหลเวียนอยู่ในกระแสเลือด โดยโมเลกุลด้านหนึ่งจะจับไขมัน อีกด้านหนึ่งจะจับเลือดไว้ เมื่อเป็นเช่นนี้สารไขมันอย่างเช่นโคเลสเตอรอลจะกระจาย และลอยอยู่ในกระแสเลือดเป็นอนุเล็กๆ ทำให้สามารถซึมผ่านผนังเส้นเลือดเข้าสู่เลือดฝอยที่พาไปเลี้ยงเซลล์ต่างๆ ของร่างกายได้โดยง่าย แต่เมื่อใดที่เลซิทินในร่างกายมีไม่เพียงพอ โคเลสเตอรอลจะตกตะกอนอยู่ตรงผนังเส้นเลือดแดงใหญ่ ทำให้เกิดการแข็งตัว และหมกความยืดหยุ่น ซึ่งเป็นอาการของโรคเส้นเลือดหัวใจแข็งตัว (arteriosclerosis) นอกจากนี้เลซิทินยังเป็นสารที่ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดนิ่วในถุงน้ำดี โดยที่สาเหตุของการเกิดนิ่วในถุงน้ำดี เกิดขึ้นเนื่องจากน้ำดีไม่สามารถละลายไขมันได้ดีพอ ทำให้โคเลสเตอรอลรวมตัวกันเป็นก้อน แต่ถ้าในน้ำดีมีเลซิทินอยู่มากจะช่วยให้ไขมันรวมตัวไปกับน้ำและไม่มีการเกาะตัวกันของสารไขมันที่จะทำให้เกิดนิ่ว อีกทั้งยังช่วยให้หน้าต่ายไขมันได้ดีขึ้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการรับประทานไข่ จะทำให้ร่างกายได้รับสารอาหารต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะเลซิทิน ซึ่งมีบทบาทในการทำงานของ

สมอง และการใช้ประโยชน์ของโคเลสเตอรอลในร่างกาย ป้องกันการเกิดโรคความจำเสื่อมอันเกิดเนื่องจากเส้นโลหิตในสมองอุดตัน นอกจากนี้โปรตีนคุณภาพสูง แร่ธาตุ และวิตามินที่มีอยู่อย่างสมบูรณ์ในไข่ ยังช่วยในการเสริมสร้างความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของร่างกายอีกด้วย ไข่จึงเป็นอาหารที่มีคุณค่าประโยชน์เอนกอนันต์ ที่ควรได้รับการส่งเสริมให้บริโภค โดยเฉพาะในเด็กและผู้สูงอายุที่ต้องการธาตุอาหารเพื่อการเจริญเติบโต และเพื่อการดำรงไว้ซึ่งสภาพร่างกาย ไข่จัดเป็นอาหารที่มีประโยชน์อย่างมาก และเพื่อให้ร่างกายได้ใช้ประโยชน์จากโภชนาการต่างๆ ในไข่อย่างเต็มที่ ควรบริโภคไข่วันละประมาณ 2 ฟอง โดยจำเป็นต้องคำนึงถึงความสมดุลของเยื่อใยในอาหารที่บริโภคด้วย

พบกันใหม่ฉบับหน้า.....สวัสดิ์ อังคณา



ขอบคุณ : สมาคมส่งเสริมการเลี้ยงไก่แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ / ข้อมูล
คำถามฉีกซอง : กองบรรณาธิการพลีใบฯ กรมวิชาการเกษตร ถ.พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
E-mail : angkanas@doa.go.th



เอกชนด้วย โดยมีทั้งพืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ และ พืชไร่ต่างๆ

พืชน่าสนใจ

ดังที่กล่าวแล้วว่า พื้นที่จัดทำแปลงสาธิตปลูกพืชนี้ อยู่ริมทางด่วน จึงค่อนข้างไกลจากบริเวณนิทรรศการและการแสดงอื่นๆ ประกอบกับตอนกลางวันอากาศจะร้อนมาก จึงไม่ค่อยมีผู้คนเดินไปชมแปลงนัก ต้องหาวิธีใช้รถพ่วงบริการพาผู้ชมงานมาหยุดพัก ณ บริเวณแปลงสาธิต บริษัทเพื่อนเกษตรกร จำกัด ลงทุน ปอกแคนตาลูป แดงโม และต้มข้าวโพดหวานให้ชิม ถ้าติดใจมีขายให้ซื้อติดมือกลับไปฝากคนที่บ้านด้วย จึงเรียกผู้คนได้พลมควร ตอนเย็นๆ แดงมร ลมคค ผู้คนถึงจะค่อนข้างคึกคักหน่อย แต่ก็ม่เวลาชื่นชมไม่นาน เพราะจะมิดค่ำเสียก่อนจะได้เดินดู



จนครบทุกแปลง แต่ใครก็ตามที่ได้มาเห็นแปลงสาธิตต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “ถ้าไม่ได้มาเห็นตรงนี้คงเสียตายแน่” เราเองก็อยากจะบอกเหลือเกินว่า “ถ้าท่านม่มาเห็นเราก้เสียตายเหมือนกัน เพราะลงทุนลงแรงไปเยอะ กว่าจะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ สร้างแปลงพืชที่ผลิดอกออกผลให้ท่านได้ชมครั้งนี้”

จะขอเริ่มจากหัวแปลง ซึ่งเป็นแปลงสาธิตพันธุ์ข้าวโพดและข้าวฟ่าง ของบริษัท แปซิฟิค เมล็ดพันธุ์ จำกัด มีทั้งแปลงสาธิตปลูกต้นสดๆ จริงๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะของต้น การเจริญเติบโต การติดดอกออกฝัก แต่ผลผลิตยังไม่ม่ให้เห็น จึงได้ใช้พื้นที่ข้างๆ แปลงข้าวโพดสดๆ ใช้ต้นข้าวโพดที่เก็บเกี่ยวแล้ว มีฝักแกดติดอยู่เพื่อให้เห็นลักษณะผลผลิต ขนาดของฝัก สีของเมล็ด ขนาดของเมล็ด แถวของเมล็ด เรียงเป็นแถวสวยงาม มีทั้งที่แกะเปลือกออกหมด และยังคงมีเปลือกแกดติดอยู่สำหรับข้าวฟ่าง ซึ่งอยู่ติดๆ กับแปลงข้าวโพด ก็อยู่ในช่วงเวลาที่กำลังชูช่อรอเก็บเกี่ยวอยู่เหมือนกัน เป็นพันธุ์ที่มีช่อแน่นมาก ต้นม่โตนัก ท่านใดสนใจทั้งข้าวโพดข้าวฟ่าง ลองติดต้อขอทราบราย



ละเอียดที่ บริษัท แปซิฟิค เมล็ดพันธุ์ จำกัด กันเอาเอง ไม่ได้โฆษณาให้ แต่บอกกล่าวให้เ็นทางเลือกของเกษตรกร

บริษัท แปซิฟิค เมล็ดพันธุ์ จำกัด ยังมีแปลงสาธิตทานตะวัน มาให้ชมด้วย ทานตะวันที่นำมาแสดง มีพันธุ์ใหม่ ไม่ใช่ทานตะวันสีเหลืองสว่างอย่างที่เราคุ้นเคย แต่เป็นทานตะวันสีส้มอมแดง ดอกไม้ใหญ่มาก ส่วนทานตะวันสีเหลืองก็เป็นพันธุ์ใหม่เช่นกัน เป็น พันธุ์ต้นเตี้ย

ถัดจากแปลงข้าวโพด เป็นแปลงสาธิตปลูกพืชผักของ สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ได้รับการทดลองปรับปรุงพันธุ์ จากศูนย์วิจัย และสถาบันทดลองต่างๆ มีทั้งมะเขือเทศ มะเขือเปราะ มะเขือยาว ถั่วฝักยาว พริก นอกจากนี้ยังมีไม้ดอก เช่น ปทุมมา ชิงแดง ดาหลาหน้าวัว เป็นต้น

บริษัท เอ.เอฟ.เอ็ม ฟลาวเวอร์ ซีด จำกัด นำดาวเรืองพันธุ์ต่างๆ มาสาธิตปลูกให้ชม ออกดอกเหลืองสะพรั่ง บริษัทฯ บอกว่า ดาวเรืองเป็นไม้ดอกที่น่าเ็นใจ เพราะจะกลายเป็นพืชอุตสาหกรรมและพืชส่งออกที่กำลังมีอนาคตสดใส เนื่องจากดาวเรืองสามารถนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมสี เวชภัณฑ์ เครื่องดื่ม นอกจากนี้เ็นดอกดาวเรืองยังมีสารชนิดหนึ่งที่สามารรถนำมาใช้กำจัดแมลง และไล่เดือนฝอยได้ด้วย ส่วนกลีบของดาวเรือง จะมีสารแซนโทฟิลล์ (Xanthophyll) ที่นำมาผสมอาหารสัตว์จะช่วยเพิ่มสีส้มให้กับสัตว์เหล่านั้นด้วย

สำหรับดาวเรืองที่ บริษัท เอ. เอฟ. เอ็ม ฟลาวเวอร์ ซีด จำกัด นำมาสาธิตมีทั้งดาวเรืองใช้เป็นวัตถุดิบ ผลิตอาหารสัตว์และดาวเรืองตัดดอกที่น่าสนใจคือ ดาวเรืองอุตสาหกรรม ซึ่งปัจจุบัน

บริษัทฯ มีอยู่ 3 พันธุ์ มีชื่อว่า MAR 950 ORANGEADE, MAR 951 DEEP ORANGEADE และ MAR 952 SCARLETADE การทำดาวเรืองอุตสาหกรรมไม่ยากนัก กล่าวคือ เมื่อเก็บเกี่ยวดอกดาวเรืองแล้ว ให้นำดอกดาวเรืองไปหมักบ่มให้เป็นสีดำ ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน จากนั้นนำไปตากแดดหรืออบจนแห้ง เมื่อดาวเรืองแห้งแล้ว นำเข้า



แปลงสาธิตในโครงการ 15 อาชีพ
ของเครือเจริญโภคภัณฑ์

ประกวดนางงามเลยที่เดียว ดูแต่สายตาไม่เห็น
ความแตกต่างกันมากนัก ทราบแต่ว่าของทุกบริษัท
ต่างก็ผลิด และผลตกทั้งสิ้น

ที่สะดุดตาในบรรดาพืชผักทั้งหลายเห็นจะเป็น
มะเขือเทศ พันธุ์เลื่อย ที่มีผลตก เป็นช่อสวย
งาม การทำค้ำก็เข้าใจน่ากึ่งเล่าวล้วยมาโค้งเป็นช่อ
ให้ต้นมะเขือเทศเกาะเลื่อยไป ผลผลิตก็ออกระย้า
พันธุ์เหล่านี้เป็นพันธุ์รับประทานผลสด มีชื่อพันธุ์ว่า
ไข่มุกทอง ผลเล็ก สีส้ม พันธุ์เรดสวีท สีแดงสด
ออกเป็นช่อระย้า และพันธุ์ซีซันเรด ผลเล็ก สี
แดงสดและผลตกมาก ทั้ง 3 พันธุ์ เป็นของบริษัท

ดูสดขึ้นไปด้วย ดอกสร้อยไก่ บานขึ้นหลากสี
ทำให้หายเหนื่อยได้เหมือนกัน

วันสุดท้ายของงาน เจ้าของแปลงเปิด
โอกาสให้ผู้มาชมงานที่อยากได้ต้นไม้ในแปลง
เข้าไปชูดไปถอนได้ตามสบาย บางแปลงให้ฟรี
บางแปลงคิดต้นละ 5-10 บาท เป็นที่สนุกสนาน
อย่างน้อยแปลงสาธิตในงานมหกรรมเกษตร 2000
ก็พิสูจน์ให้เห็นว่า ไม่มีอะไรยากเกินความสามารถ
ของมนุษย์ไปได้ พื้นดินที่ว่าปลูกอะไรไม่ขึ้น มนุษย์
ก็มีวิธีการดัดแปลงปรับปรุงให้สามารถปลูกพืชจนได้



บ้านภาคเหนือ



บ้านภาคกลาง

เครื่อง Hammer Mill สับให้เป็นชิ้นเล็กๆ บรรจุ
หีบห่อ ส่งขายได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะส่งออกต่างประเทศ
รายได้เฉลี่ยจากการผลิตดาวเรืองอุตสาหกรรม
ประมาณไร่ละ 5,100 บาท โดยราคาที่โรงงานรับ
ซื้อจะอยู่ที่กิโลกรัมละ 2.50-3.00 บาท

ส่วนดาวเรืองตัดดอก บริษัทนำพันธุ์ใหม่มา
สาธิตให้ชม ชื่อพันธุ์ อเมริกัน ดอลลาร์ โกลด์
เป็นพันธุ์ต้นเตี้ย ดอกสีทองเข้ม กลีบดอกซ้อนแน่น
ดอกบานอยู่ได้นาน อายุตั้งแต่วันเพาะเมล็ด ถึง
เก็บเกี่ยวดอกครั้งแรกประมาณ 65-70 วัน และถึง
รุ่นสุดท้ายประมาณ 100-110 วัน

พืชผักที่บริษัทต่างๆ นำมาปลูกสาธิตมี
หลากหลาย ที่สะดุดตาเห็นจะเป็น มะระ ของ
บริษัทเจียไต๋ จำกัด และบริษัทเพื่อนเกษตรกร จำกัด
เป็นมะระผลโต และผลตก รวมทั้ง มะระขี้นก ซึ่ง
มีขนาดผลโตกว่ามะระขี้นกพื้นบ้านของไทยมาก

มีแดงกว่า ของ บริษัท ที. เอส. เอ. จำกัด
ชื่อพันธุ์ “บึงโก” ผลโตเนื้อแน่น กรอบ ปลูกได้ทั้ง
ให้เลื่อยตามพื้นดิน หรือจะทำค้ำก็ได้ อายุเก็บ
เกี่ยวเพียง 32 วัน หลังหยอดเมล็ด สามารถเก็บ
ผลผลิตได้ทุกวัน นอกจากนี้ยังมีแดงร้านลูกผสม
ของหลายบริษัทที่อวดคุณภาพผลผลิตกัน เหมือน

เพื่อนเกษตรกร จำกัด

นอกจากนี้ยังมีกลุ่ม พริก ซึ่งมีทั้งของบริษัท
เพื่อนเกษตรกร จำกัด ของบริษัท เจียไต๋ จำกัด
บริษัท ที.เอส.เอ.จำกัด มีพริกสีแปลกตาหลายพันธุ์
ที่น่าสนใจ คือ พริกขี้นกสีม่วง และพริกชี้ฟ้าสีส้ม

แคนตาลูป เมลลอน และแดงโม ของ
บริษัทเพื่อนเกษตรกร จำกัด ดูจะได้รับความสนใจ
มากเป็นพิเศษ อาจเนื่องจาก บริษัทนำมาให้ชิม
โดยเฉพาะ แแดงโมพันธุ์ดอร์ปีโด และแคนตาลูป
ศรีทอง ซึ่งหวานเฉียบขาด ชื่นใจดี โดยเฉพาะ
แคนตาลูปราคาค่อนข้างสูง กิโลกรัมละ 45 บาท
ผลหนึ่งตกประมาณ 2 กิโลกรัม ผลละ 90 บาท
แต่รับประกันความหวาน

ไม่มาเชื่อว่า ประเภทโหรพา กะเพรา ใบ
แมงลัก ก็มีพันธุ์ปรับปรุงกับเขาด้วย คิดว่าเป็นพืช
ผักพื้นบ้าน คงจะไม่มีใครปรับปรุงพันธุ์ แต่ปรากฏ
ว่ามีพันธุ์ชื่อแปลกๆ เช่น กะเพราพันธุ์สปิด 2000
และโหรพาพันธุ์ แมงนัม ใบใหญ่ สวยงาม ต้นอวบ
แข็งแรง

ยังมีพืชผักอื่นๆ ที่หลายบริษัทนำมาปลูก
สาธิตให้ชมอีกเป็นจำนวนมาก รวมทั้งไม้ดอก
กระถางอย่าง พิทูเนีย ลีสดสวย ทำให้แปลงสาธิต



บ้านภาคอีสาน

หมู่บ้าน 4 ภาค

ติดกับแปลงสาธิตปลูกพืช กรมวิชาการ
เกษตร โดยสถาบันวิจัยพืชสวน ได้จัดทำสวน
หย่อมหมู่บ้าน 4 ภาคขึ้น ให้ผู้ชมงานได้ศึกษาถึง
พันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับ และพืชพื้นบ้านของไทยใน
แต่ละภาค พร้อมจำลองลักษณะบ้านที่อยู่อาศัย
ของผู้คนในภาคนั้นๆ มาด้วย เช่น ภาคเหนือ เป็น
บ้านหลังคามุงด้วยใบตองตึง ข้างบ้านมีบ่อน้ำที่มี
ลำไม้ไผ่ ตรีงกับเส้า สามารถโยกกลงไปตักน้ำขึ้นมา
ได้ ข้างบ้านมีพืชท้องถิ่นหลายชนิด เช่น กาแฟ
อาราบิก้า ลิ้นจี่ ลำไย ผักพื้นบ้านต่างๆ



ฤาจะลืมน... **พืชพื้นบ้าน** กับหมดแล้ว

พรรณนีย์ วิชชาชู : เรียบเรียง

สถานีนำแปรรูปเพิ่มรายได้ชีวิตสดใส ซึ่งเป็น 1 ใน 7 สถานี นิทรรศการของ กรมวิชาการเกษตร ในงานมหกรรมเกษตร 2000 ที่เมืองทองธานี ซึ่งสิ้นสุดไปแล้ว เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2543 ใน ส่วนของกองพฤกษศาสตร์และวัชพืช กลุ่มงาน พฤกษศาสตร์วิทยา ได้นำพืชพื้นบ้านมาจัดแสดงให้ ประชาชนได้ชม นอกจาก “บุก” ซึ่งจดหมายข่าว “ผลไม้ฯ” เคยนำเสนอไปแล้ว ยังมีพืช พื้นบ้านที่คิดว่าหลายคนคงจะลืมน และ คนส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นอีกหลายพืช ที่ นำใส่ใจคือ กลอย และ ทำายายม่อม พืชทั้ง 2 ชนิด มีลักษณะอย่างไร และ นำมาใช้ประโยชน์อย่างไรได้บ้าง จดหมายข่าว “ผลไม้ฯ” ขอนำข้อมูล จากเอกสารเผยแพร่ของกลุ่มงาน พฤกษศาสตร์วิทยา กองพฤกษศาสตร์ และวัชพืช มาฝากท่านผู้อ่าน โดยขอ อนุญาตนำเฉพาะสาระสำคัญที่เพียง พอจะอธิบายให้ท่านได้รู้จักพืชทั้ง 2 ชนิดดียิ่งขึ้น

กลอย

กลอย เป็นพืชที่คนไทยรู้จักรับประทานมา ตั้งแต่โบราณ เป็นพืชล้มลุกที่ชาวบ้านรู้จักกันดี ส่วน ที่นำมารับประทานคือส่วนหัว โดยนำมารับประทาน ได้หลายรูปแบบ เช่น รับประทานแทนข้าว นึ่งปน ข้าวเหนียว หรือทำเป็นขนมหวาน หรือ หั่นเป็นชิ้น บ้างๆ นำไปชุบแป้งทอดก็เป็นที่ยอมรับเช่นกัน

พืชสกุลกลอยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ถ้าเป็น นักพฤกษศาสตร์จะแบ่งตามลักษณะการเลื้อยพันไม้ ใหญ่อื่นๆ คือ **กลุ่มที่ 1** ชนิดที่มีลักษณะพันเลื้อยไป ทางขวา หรือทวนเข็มนาฬิกา และ**กลุ่มที่ 2** พัน เลื้อยไปทางซ้าย หรือ ตามเข็มนาฬิกา ถ้าแบ่งแบบ ชาวบ้าน จะแบ่งเป็น **กลอยข้าวเจ้า** จะมีลักษณะ ของเถาและก้านใบสีเขียว และ**กลอยข้าวเหนียว** มี

เถาสีน้ำตาลอมดำ

ลักษณะของใบกลอยทั้ง 2 ชนิดมี 3 แฉก คล้ายใบถั่ว เส้นใบถี่ ส่วนเถาจะมีหนามแหลมตลอด เถา ดอกเป็นช่อ มีดอกย่อยดอกเล็กๆ สีขาวจำนวนมาก หัวกลอยจะฝังในดินตื้นๆ มีหลายหัวติดกันเป็น กลุ่ม เท่าที่พบมีตั้งแต่ 3-14 หัว ใน 1 กอ ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลางของหัวกลอยวัดได้ตั้งแต่ 2.5 - 25



เซนติเมตร

กลอยเป็นไม้เลื้อยหัว ชอบขึ้นตามที่โปร่งๆ ป่า รกร้าง และไหล่เขาทั่วๆ ไปที่มีดินร่วนซุย พบมาก ทางภาคเหนือของเทือกเขาหิมาลัย พม่า ไทย จีน กัมพูชา เวียดนาม ลาว และ มาเลเซีย กลอยมี ลักษณะลำต้นเรียวยาวมักเลื้อยพันต้นไม้อื่นที่อยู่ ใกล้เคียง กลอยเป็นไม้วงศ์ DIOSCOREACEAE ชื่อวิทยาศาสตร์ คือ Dioscorea hispida Dennst. มีชื่อพื้นเมืองต่างๆ เช่น กลอย มันกลอย กลอยข้าวเหนียว กลอยหัวเหนียว ก้อยนก กอยหัวกลอย และ กลอยนก เป็นต้น เมื่อนำหัวกลอย มาปอกเปลือกและหั่นเป็นแว่นบางๆ จะพบว่า กลอยข้าวเจ้าจะมีเนื้อสีขาว นวล และเนื้อหยาบกว่ากลอยข้าว เหนียวซึ่งมีสีเหลืองอ่อนถึงเหลืองเข้ม (สีทอง) เนื้อเหนียวและรสชาติดีกว่า กลอยข้าวเจ้าซึ่งมีเนื้อร่วนซุย ฉะนั้น ชาวบ้าน หรือเกษตรกรจึงนิยมรับ

ประทานกลอยข้าวเหนียวมากกว่ากลอยข้าวเจ้า เพราะมีคุณสมบัติดีกว่าดังกล่าว

เนื่องจากกลอยเป็นพืชแบ่งที่มีพิษอย่างแรง เพราะเนื้อในแบ่งมีสารไดออสคอร์อิน (Dioscorine) ฉะนั้นถ้านำมารับประทานโดยไม่ทำลายสารพิษก่อน จะทำให้เกิดอาการเบื่อเมา เพราะสารนี้จะไป ทำลายระบบประสาทส่วนกลางทำให้เป็นอัมพาต ถ้ารับประทานสดๆ ขนาดเท่าผลมะม่วงกร่องจะ ทำให้ตายภายใน 6 ชั่วโมง ฉะนั้นคนในสมัยโบราณ จึงมีวิธีเอาพิษ (Dioscorine) ออกจากกลอยก่อนนำ ไปบริโภค วิธีการทั่วๆ ไปคือ ปอกเปลือกหัวกลอย ให้สะอาดหั่นเป็นแว่น แต่ละแว่นหนาประมาณ 1-1.5 ซม. นำหัวกลอยที่หั่นแล้วไปใส่ในภาชนะ เช่น โอ่งน้ำ ไห หรือภาชนะอื่นที่หาง่ายในท้องถิ่น ใส่ชั้น กลอยที่หั่นแล้วลงไปในภาชนะหนาประมาณ 10 ซม. โรยเกลือให้ทั่วหน้า 1-2 ซม. แล้วใส่ชั้นกลอยลงไป

ทำลึกลับกับเกลือจนกว่าจะหมด ทิ้งไว้ค้างคืน วันรุ่งขึ้นนำกลอยที่หมักออกมาล้างน้ำให้สะอาด ใส่ขึ้นกลอยที่ล้างแล้วลงไปนึ่งในถุงผ้าดิบหรือผ้าขาวบาง นำของหนักทับไว้เพื่อไล่น้ำเยื่อเมือกของกลอยออกให้หมด หลังจากนั้นนำขึ้นกลอยจากถุงผ้าเทกลับลงไปนึ่งในภาชนะเดิมใส่น้ำให้ท่วมเนื้อกลอยทิ้งไว้ค้างคืน รุ่งเช้าจึงนำขึ้นกลอยมาล้างให้สะอาด และทำเช่นเดิมประมาณ 5-7 วัน จึงจะปลอดภัยจากสารพิษ และนำมาบริโภคหรือปรุงอาหารได้ หรือจะผึ่งแดดให้แห้งเก็บตุนไว้ เมื่อจะบริโภคจึงนำขึ้นกลอยมาแช่น้ำนำไปนึ่งหรือปรุงเป็นอาหารอื่นรับประทานได้

ประโยชน์ทางยา แพทย์ตามชนบทใช้ปรุงเป็นยาแก้เกาต์ที่กลิ้งเป็นก้อนในท้อง ใช้หุงเป็นน้ำมันใส่แผลกัดฝีหนองได้ดี ในต่างประเทศใช้สารสกัดจากกลอยทำเป็นยาคุมกำเนิด ทางด้านการเกษตรใช้เป็นสารพิษฆ่าแมลง เพราะมี taccorin อยู่ในหัวกลอย โดยนำน้ำที่แช่หัวกลอยมาฉีดฆ่าเพลี้ยอ่อน แมลงสิงและแมลงทั่วไป ส่วนชาวป่าใช้เป็นยาพิษอาบลูกธนู ในอินเดียใช้หัวกลอยเป็นสบู่ฟอกศีรษะเพื่อกำจัดเหา นอกจากนี้ยังใช้เยื่อปลาได้อีกด้วย

นอกจากกลอยข้าวเหนียว กลอยข้าวเจ้าแล้ว ยังมีกลอยอีกชนิดหนึ่งเรียกว่า กลอยจืด ลักษณะของใบและดอกคล้ายกับกลอยธรรมดา แต่ไม่มีหนาม และในหัวไม่มีสารพิษ จึงหาได้ยาก และคาดว่าจะสูญพันธุ์ไปหมดแล้ว

เท้ายายม่อม

เท้ายายม่อม เป็นพืชล้มลุกชนิดรับประทานหัวเช่นกัน มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Tacca leontopetaloides* Ktze. มีชื่อเรียกอื่นๆ ได้แก่ บุกรอ ไม้เท้าฤๅษี East Indian arrow root ในประเทศไทยเคยมีการสำรวจพบว่ามีขึ้นตามธรรมชาติค่อนข้างหนาแน่นในป่าบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก และภาคใต้ พบกระจัดกระจายในป่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เจริญเติบโตได้ดีในสภาพร่มเงาต้นไม้ในป่าโปร่งที่เป็นดินทราย หรือดินร่วนทราย ค่อนข้างทนแล้ง หัวนำมาสกัดเอาแป้งที่เรียกว่า “แป้งเท้ายายม่อม” ใช้ทำขนมไทยต่างๆ นอกจากนี้ ราก ต้น ใบ และหัวยังมีสรรพคุณทางยาสมุนไพรตามตำราแพทย์โบราณด้วย

เท้ายายม่อม ปลูกได้ในสภาพได้ร่มเงาไม่ยื้นต้น เช่น มะม่วงทิมพานต์ มะพร้าว พื้นที่เป็นดินทรายหรือดินร่วนทราย ถ้าปลูกกลางแจ้งใช้ตาข่ายบัง

แสงประมาณ 50% สูงจากพื้นดินประมาณ 2 เมตร ระยะเวลาที่เหมาะสมคือ ปลูกเมื่อฝนเริ่มตกบ้างแล้ว คือ กลางเดือนเมษายน-ต้นเดือนพฤษภาคม ใช้เมล็ดหรือหัวปลูกเป็นแถว ระยะต้น x ระยะแถว ประมาณ 30x30 เซนติเมตร เมื่อปลูกด้วยเมล็ด ควรรดน้ำเป็นครั้งคราว ถ้าฝนทิ้งช่วง การใส่ปุ๋ยใส่ปุ๋ยคอกรองพื้นก่อนปลูก ใส่ปุ๋ยสูตรเสมอ เช่น 15-15-15 ในระยะเริ่มการเจริญเติบโตของต้น และใส่ปุ๋ยที่มีโปแตสเซียมสูง เช่น 14-14-21 ในระยะ 2 เดือนหลังปลูก เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตของหัว ยังไม่พบโรคหรือแมลงที่เป็นศัตรูสำคัญและมีผลต่อการเจริญเติบโตของต้น เมื่อปลูกโดยเมล็ดต้องทิ้งหัวไว้ในดินปล่อยให้เจริญเติบโตต่อไปในปีที่ 2 จึงจะได้หัวที่ใช้ทำแป้ง

เท้ายายม่อมจะเจริญเติบโตทางลำต้นในช่วงฤดูฝน และพักตัวในฤดูแล้ง โดยเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน โดยที่ส่วนของต้น และใบแห้งเหี่ยวล้มตายไปเหลือแต่หัวอยู่ใต้ดิน ซึ่งสามารถแตกเป็นต้น



ใหม่ได้ในฤดูฝนต่อไป และขนาดหัวจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปีต่อมา ถ้าหากไม่มีการขุดหัวไปใช้

ประโยชน์ของเท้ายายม่อม มีดังนี้
ด้านอาหาร ใช้หัวสกัดทำ “แป้งเท้ายายม่อม” แล้วใช้ประกอบอาหารประเภทตุ๋น อบ ราดหน้า หรือทำขนมได้หลายชนิด

ด้านสมุนไพร ตามตำรายาแพทย์แผนโบราณ ราก : มีสรรพคุณเป็นยาแก้ไข้ทุกชนิด แก้พิษผึ้ง แมลงต่อย และแก้พิษงู

หัว : มีสรรพคุณแก้อ่อนเพลีย บำรุงหัวใจ แก้เบื่ออาหารจากการฟื้นไข้และใช้ในการทำยาพอกริดสีดวงทวาร

- ตามตำหรับยาโบราณของชาวเกาะ เช่น ฮาวาย ตาฮิติ ใช้หัวหรือแป้งจากหัวทำยาแก้โรคท้องร่วง โรคบิด และโรคเกี่ยวกับลำไส้

และมีการใช้สารผสมที่ได้จากการสกัดแป้งใช้รักษาโรคบิด และท้องร่วงได้

- แป้งเท้ายายม่อม กวนกับน้ำตาลใช้เป็นอาหารของคนป่วย คนแก่ที่อ่อนเพลียหมดกำลัง หรือเด็กเล็ก เนื่องจากเป็นแป้งที่ย่อยง่าย

ใบ : มีรายงานว่าสารสกัดจากใบประเภท Steroidal Saponins มีฤทธิ์ฆ่าหอยได้ผลดีมาก

การแปรรูป ทำแป้งจากหัวเท้ายายม่อมตามขั้นตอนต่างๆ คือ

1. ล้างหัวให้สะอาด ปอกเปลือก
2. นำมาย่อยสลายให้ได้แป้งโดยน้ำสะอาดโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

วิธีที่ 1 เอาหัวฝนบนแผ่นสังกะสีที่เจาะรูด้วยตะปู ใช้ภาชนะเช่น โถง หรือถังพลาสติกใส่น้ำรอรับส่วนที่ฝนได้ไว้

วิธีที่ 2 นำหัวสับย่อยให้เป็นชิ้นเล็ก แล้วใส่ในเครื่องปั่นผลไม้ เติมน้ำเล็กน้อยแล้วปั่น

3. เอาส่วนที่ได้จาก ข้อ 2 มาเติมน้ำคนให้เข้ากันแล้วกรองด้วยผ้าขาวบางเอาส่วนที่เป็นกากทิ้งไป แช่ส่วนที่กรองได้ในภาชนะนาน 3 ชั่วโมง แป้งจะตกตะกอนอยู่ที่ก้นภาชนะ เมื่อครบ 3 ชั่วโมง เทน้ำทิ้ง เติมน้ำลงแป้งที่ตกตะกอนคนให้เข้ากันแล้วกรองอีก เอาส่วนกากทิ้งไป แช่ส่วนที่กรองได้ครั้งที่ 2 นี้อีกจนครบ 3 ชั่วโมงแล้วดำเนินการเหมือนกับเมื่อครบ 3 ชั่วโมง แรกเสร็จแล้วแช่ส่วนที่กรองได้เป็นครั้งที่ 3 เมื่อครบ 3 ชั่วโมงแล้วจึงเทน้ำทิ้ง เอา

แป้งที่ตกตะกอนอยู่ที่ก้นภาชนะออกมาตากแดดให้แห้งก็จะได้แป้งขาวสะอาดโดยได้น้ำหนักกว่า 1 กิโลกรัม จากหัวสดประมาณ 5 กิโลกรัม

หวังว่าท่านผู้อ่านคงจะรู้จักพืชพื้นบ้านทั้ง 2 ชนิด คือ กลอย และเท้ายายม่อม กันมากขึ้นแล้ว ท่านใดมีความสนใจจะปลูกเป็นพืชเสริมรายได้ติดต่อขอข้อมูลรายละเอียดได้ที่กลุ่มงานพฤกษศาสตร์การเกษตร กองพฤกษศาสตร์และวัชพืช กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 หรือติดต่อขอข้อมูลทางโทรศัพท์ เรื่อง “กลอย” ได้ที่ คุณ สุพินญา บุญมานพ หมายเลข 579-3170 เรื่อง “เท้ายายม่อม” ได้ที่ คุณสุภาภรณ์ ภัทรสุทธิ หมายเลข 561-4672





ผลงานวิจัย ปี 2542

(ตอนที่ 3)



โซนนิ่งยางพารา

หนึ่งในหลายงานวิจัยที่ได้รับรางวัลดีเด่นในปีนี้มีเรื่องของ คุณสุทัศน์ ด้านสกุลผล และคุณสมยศ ลินธุระหัส จากศูนย์วิจัยยางสุราษฎร์ธานี รวมอยู่ด้วย นั่นคือเรื่อง “ความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกยางในภาคใต้ของประเทศไทย โดยอาศัยเทคนิคการสำรวจข้อมูลระยะไกลกับการจัดระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์”

ผู้วิจัยได้กล่าวถึงสาเหตุความเป็นมาของงานวิจัยนี้ว่า สืบเนื่องมาจากเมื่อไม่ถึงปีที่ผ่านมาความต้องการยางธรรมชาติของโลกสูงขึ้นมาก มีผลทำให้ราคายางดี เกษตรกรหันมาปลูกยางพารากันเพิ่มมากขึ้น มีการขยายพื้นที่ปลูกยางไปในบริเวณที่เคยปลูกยางมาก่อนเป็นจำนวนมาก ซึ่งพบว่าในหลายๆ พื้นที่ไม่สมควรปลูกยาง ในเวลาเดียวกันได้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางไปทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นจำนวนมากนับแสนไร่ ทำให้พื้นที่ปลูกยางโดยรวมของประเทศเพิ่มขึ้นจาก 10.9 ล้านไร่ในปี 2533 เป็น 12 ล้านไร่ในปัจจุบัน ส่งผลให้ไทยเป็นประเทศผู้ผลิตยางรายใหญ่ที่สุดของโลก มีศักยภาพการผลิตยางประมาณปีละ 2 ล้านตัน โดยมีอัตราการ

เพิ่มผลผลิตร้อยละ 6-14 ต่อปี ซึ่งมากกว่าอัตราการใช้ของโลกที่มีอยู่เพียงร้อยละ 3-4 ต่อปีเท่านั้น การที่ผลผลิตยางเพิ่มขึ้นเกินความต้องการของโลก เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ราคายางตกต่ำ ในการประชุมกลุ่มประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (ANRPC) เมื่อปี 2540 จึงได้มีการเสนอให้กลุ่มประเทศสมาชิกลดพื้นที่ปลูกยางลง ศูนย์วิจัยยางสุราษฎร์ธานีจึงได้ทำการศึกษาหาความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกยางในภาคใต้ หรือที่เรียกว่า Zonning

ผู้วิจัยดำเนินการโดยการวิเคราะห์สำรวจพื้นที่ปลูกยางในภาคใต้โดยอาศัยวิธีการประเมินศักยภาพที่ดิน (Land Evaluation ตามรูปแบบของ FAO Frame Work) ควบคู่กับการใช้เทคนิคการสำรวจข้อมูลระยะไกล (Remote Sensing) กับการจัดระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) หรือ Geographic Information System) สร้างแผนที่กำหนดเขตแนะนำการปลูกยางในภาคใต้ (มาตราส่วน 1: 100,000) ซึ่งจะใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับผู้บริหารตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย ลดพื้นที่ปลูกยางในที่ดินที่มีศักยภาพต่ำ และขยายพื้นที่ปลูกไปในพื้นที่ดินที่มี

ศักยภาพสูง ทั้งนี้จะทำให้สามารถนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม ที่ได้พัฒนาแล้วจากการค้นคว้าวิจัย ไปเป็นพื้นฐานของการพัฒนาในส่วนที่รับผิดชอบ ซึ่งจะทำให้ได้รับผลตอบแทนต่อการปลูกยางสูงสุด ต้นทุนต่ำ สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในตลาดโลกได้ และสามารถแก้ไขปัญหาราคายางระยะยาวได้

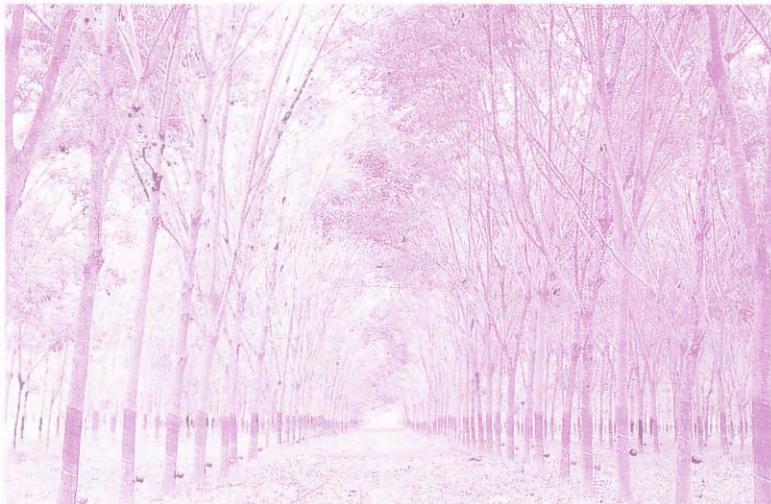
เริ่มดำเนินการเมื่อปี 2539 เสร็จสิ้นเมื่อปี 2542 โดยเลือกสวนยางบริเวณจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และชุมพร เป็นสวนยางที่ปลูกบนดินที่เป็นตัวแทนของกลุ่มดินชนิดต่างๆ ของพื้นที่ปลูกยางที่มีการกระจายตัวไปในบริเวณภูมิอากาศที่แตกต่างกัน สามารถคัดเลือกเก็บข้อมูลได้ 28 แปลง จำนวน 22 ชุดดิน ได้แก่ ดินชุดปะทะ ดินชุดระนอง ดินชุดคลองท่อม ดินชุดพะโต๊ะ ดินชุดหลังสวน ดินชุดคลองนกกระทุง ดินชุดฝั่งแดง ดินชุดชุมพร ดินชุดอ่าวลึก ดินชุดปากจั่น ดินชุดเขาขาด ดินชุดห้วยยอด ดินชุดลาบบุรี ดินชุดคลองขาก ดินชุดกลาง ดินชุดคอกหงส์ ดินชุดท้ายเหมือง ดินชุดพังงา ดินชุดสงขลา ดินชุดศรีสุนทร ดินชุดโคกกลอย และดินชุดฝั่งแดงต้น

วิธีการดำเนินงานได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนได้แก่

- ทำการประเมินศักยภาพของดินและสภาพแวดล้อมต่อการให้ผลผลิตยางในภาคใต้ โดยเลือกศึกษาจากสวนยาง 28 แปลง ที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น
- ทำการสำรวจข้อมูลระยะไกล และการจัดระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์
- กำหนดเขตปลูกยางตามศักยภาพของดิน โดยอาศัยผลการสำรวจจากขั้นตอนที่ 2

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ได้รูปแบบจำลอง (Model) สำหรับนำไปใช้พยากรณ์ผลผลิตยางในพื้นที่ต่างๆ ในภาคใต้ ตามศักยภาพของดินสามารถนำไปแบ่งชั้นความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกยางได้ 3 กลุ่ม คือ พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกยางมีศักยภาพให้ผลผลิตมากกว่า 300



กก./ไร่/ปี หรือพื้นที่ L1 พื้นที่เหมาะสมปลูกยางปานกลางมีศักยภาพให้ผลผลิตต่ำกว่า 200-300 กก./ไร่/ปี หรือพื้นที่ L2 และพื้นที่ไม่แนะนำให้ปลูกยางมีศักยภาพให้ผลผลิตต่ำกว่า 200 กก./ไร่/ปี (รวมทั้งที่ลาดชันและอื่น ๆ) หรือพื้นที่ L3

ได้แผนที่พื้นที่ปลูกยางจริง ที่กระจายกระจายตามชั้นความเหมาะสมของดินในภาคใต้ รวมทั้งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาตราส่วน 1:100,000 แสดงพื้นที่ปลูกยาง โดยอาศัยข้อมูลดาวเทียม Landsat 5-TM ปี 2539 รวม 15 จังหวัด คือ ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต ตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส มีพื้นที่รวมทั้งทั้งหมดประมาณ 10.5 ล้านไร่ แบ่งเป็นยางอ่อน (อายุน้อยกว่า 5 ปี) ประมาณ 1.4 ล้านไร่ และ ยางแก่ (อายุมากกว่า 5 ปี) ประมาณ 9.1 ล้านไร่ ซึ่งสามารถแสดงขอบเขตที่ตั้งของพื้นที่ปลูกยางจริงบนแผนที่ตามชั้นความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

A1 : ปลูกยางจริงบนพื้นดินที่เหมาะสม มีพื้นที่ 6,197,106 ไร่

A2 : ปลูกยางจริงบนที่ดินที่เหมาะสมปานกลาง มีพื้นที่ 1,136,291 ไร่

A3 : ปลูกยางจริงบนที่ดินที่ไม่เหมาะสม มีพื้นที่ 3,088,609 ไร่

แสดงพื้นที่ที่มีศักยภาพของที่ดิน 3 ระดับใน 14 จังหวัดภาคใต้ รวมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่รวมทั้ง 48,185,939 ไร่ และแสดงขอบเขตที่ตั้งของพื้นที่ที่มีศักยภาพของที่ดิน 3 ระดับ ดังนี้

L1 : ที่ดินมีศักยภาพเหมาะสมปลูกยาง มีพื้นที่ 13,921,318 ไร่

L2 : ที่ดินมีศักยภาพเหมาะสมปานกลาง มีพื้นที่ 4,958,967 ไร่

L3 : ที่ดินมีศักยภาพไม่แนะนำให้ปลูกยาง มีพื้นที่ 29,411,234 ไร่

พบว่าพื้นที่ไม่แนะนำให้ปลูกยาง (L3) นั้นส่วนใหญ่จะเป็นดินที่เป็นที่ลุ่ม การระบายน้ำไม่ตีประมาณ 2 ล้านไร่ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวอาจได้รับการปรับปรุง แก้ไข เช่น การทำทางระบายน้ำ ยกร่อง และดินปลูกยางที่อยู่บน ที่ลาดชันมากกว่า 60% ประมาณ 1 ล้านไร่เศษสามารถจัดการดินได้โดยการทำชั้นบันได ทำให้สามารถปลูกยางได้ผลดีในระดับหนึ่ง แต่ในการประเมินค่าความเหมาะสมเพื่อการแข่งขันทางอุตสาหกรรมการผลิตยางในอนาคต พื้นที่ดังกล่าว ยังคงมีขีดจำกัด ซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตสูงกว่าในดินที่มีความเหมาะสม L1 และ L2 จึงได้ระบุไว้ว่าเป็นพื้นที่ที่ไม่แนะนำให้ปลูกยาง สำหรับพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 60% ควรสงวนไว้เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ

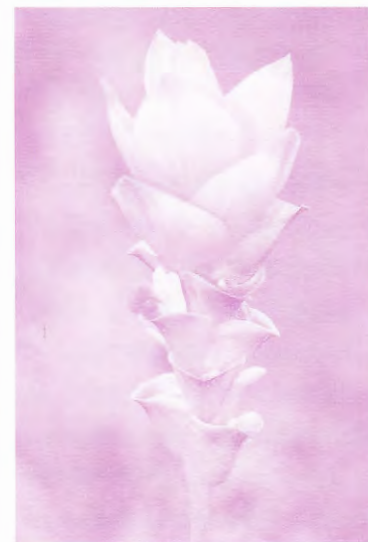
พบว่าลักษณะดิน (Soil Characteristics) ได้แก่ ความลึก เนื้อดิน การระบายน้ำ ความลาดชัน ซึ่งเป็นลักษณะทางกายภาพ มีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยางอย่างชัดเจน พบว่าดินที่มีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกัน ตามการจัดแบ่งดินตามระบบอนุกรมวิธานดิน (Soil Taxonomy) มีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง นอกจากนี้ยังสังเกตพบว่า ในพื้นที่ที่เป็น L1 ของฝั่งทะเลอันดามัน ดันยางโดยทั่วไปจะมีความสูงมากกว่า ดันยางในพื้นที่ L1 ของฝั่งอ่าวไทย ในเบื้องต้นนี้สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นผลมาจากความลึกของหน้าดินทางฝั่งอันดามันมีมากกว่า

โรคเหี่ยวของปทุมมา

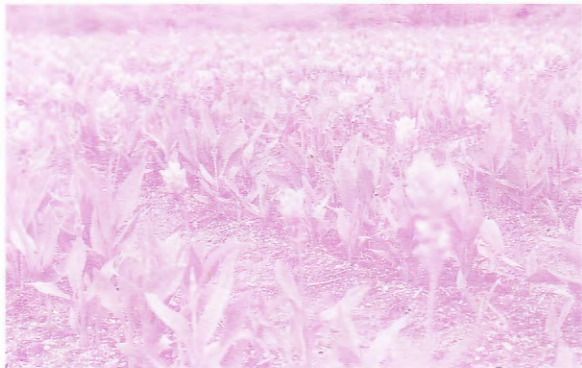
คุณวนิดา ลีตระกูล ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโรคพืช และคณะ ได้ทำการศึกษาสาเหตุ และการ

ควบคุมโรคเหี่ยวของปทุมมา เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำไปเผยแพร่ให้กับเกษตรกร สำหรับเป็นแนวทางในการผลิตหัวพันธุ์ปทุมมาให้มีปริมาณ และคุณภาพสูง โดยดำเนินการมาตั้งแต่ ปี 2539-2541 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

โรคเหี่ยวหรือโรคหัวเน่าของปทุมมา (*Curcuma alismatifolia*) พบระบาดทำความเสียหายในภาคเหนือ ที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และเชียงราย โดยต้นปทุมมาแสดงอาการใบห่อม้วนชัดเจนและสีซีดเหลืองแล้วลำต้นเน่าในที่สุด จากการแยกเชื้อสาเหตุพบเป็นเชื้อแบคทีเรียมีลักษณะโคโลนีสีขาว ชุ่มคล้ายน้ำมัน รูปร่างไม่แน่นอน เมื่อทดสอบคุณสมบัติทางชีวเคมีและความสามารถในการใช้น้ำตาลทั้ง 6 ชนิด ได้แก่ maltose lactose cellobiose mannitol dulcitol และ sorbitol แล้วสามารถจำแนกได้เป็นเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* (ชื่อเดิม *Pseudomonas solanacearum*) จัดอยู่ในโอบิวอาร์ 4 และได้ศึกษา



พีชอาศัยของเชื้อนี้กับพืชจำนวน 40 ชนิด ในเรือนทดลอง ตรวจพบอาการเกิดโรคร่วมกับพืชทุกชนิด หลังจากปลูกเชื้อแล้ว 20 วัน พบว่ามีพืช 36 ชนิดที่เป็นพีชอาศัย ได้แก่ บัวลาย เทพรัลิก ปทุมรัตน์ ทับทิมสยาม ธรรมรักษา หิมะลำปาง บัวชั้น ปทุมมาสีขาว ปทุมมาสีเขียว บัวลายก้านยาว กระเจียวสีส้ม ขมิ้นชัน ขมิ้นเหลือง หงษ์เทียร ชิงกระชาย ยาสูบใบเล็ก ยาสูบใบใหญ่ ดาหลา ชิงแดง ข่า ไพล มะเขือเทศ ดาวเรือง ดาวกระจาย บานชื่น ฤาษีผสม บัวบกใบ ขมิ้นขาว ว่านแสงอาทิตย์ พลอยทับทิม มันฝรั่ง แมงลัก พวงพวยฝรั่ง มหาหงษ์ และปทุมมาสีชมพู ส่วนพืชอื่น 4 ชนิดไม่แสดงอาการของโรค ได้แก่ ช่อนกลั่นไทย ว่านสีทิศ พุทธรักษา และบานไม่รู้โรย



แอนติชีวรั่มที่ผลิตจาก membrane protein complex ของเชื้อ *Pseudomonas solanacearum* (Ps.) สายพันธุ์จากปทุมมา มีค่าไคเตอร์สูง 1 : 25,000 โดยวิธี ELISA ให้ความจำเพาะและความไวสูงในการตรวจหาเชื้อได้ที่ 104 หน่วยโคโลนีต่อมิลลิลิตร ในการตรวจเชื้อ Ps. ที่ติดมากับหัวพันธุ์ปทุมมาในฤดูส่งออกปี 2540-2541 จากจำนวนหัวพันธุ์ 26.57 ตัน ตรวจผ่านจำนวน 12.5 ตัน และใน



ฤดูส่งออกปี 2541-2542 จากจำนวนหัวพันธุ์ 38.23 ตัน ตรวจผ่านจำนวน 13.61 ตัน ที่สามารถส่งออกไปยังประเทศเนเธอร์แลนด์โดยกรมวิชาการเกษตร ออกใบรับรองปลอดเชื้อ *P. solanacearum* กำกับไปกับหัวพันธุ์ปทุมมาเพื่อส่งออก การควบคุมโรคเหี่ยวหรือโรคหัวเน่าของปทุมมาในสภาพแปลงทดลอง โดยวิธีจัดการดิน ที่ อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี มีลักษณะเนื้อดิน เป็นดินร่วนเหนียวปนทราย วางแผนการทดลองแบบ Split plot in Randomize Block Design 6 กรรมวิธี 4 ซ้ำ ดำเนินการปรับปรุงดินด้วยผงคลอรีน 2.4 กิโลกรัมต่อไร่ ยูเรียและปูนขาวในอัตราส่วน 50 : 500 กิโลกรัมต่อไร่ ยูเรียและปูนขาวในอัตรา 80 : 800 กิโลกรัมต่อไร่ สารเคมีดาโซเมท (Basamid G) อัตรา 80 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยคอกอัตรา 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ และการเปรียบเทียบโดยไม่ปรับปรุงดิน ผลปรากฏว่าในกรรมวิธีที่ใช้ยูเรียและปูนขาวในอัตรา 80 : 800 กิโลกรัมต่อไร่ มีแนวโน้มที่จะเป็นกรรมวิธีที่ควบคุมโรคเหี่ยวได้ดีกว่ากรรมวิธีอื่นๆ เนื่องจากการเกิดโรคต่ำเฉลี่ย 10.42 เปอร์เซ็นต์ มีปริมาณเชื้อเฉลี่ย 0.29×10^2 หน่วยโคโลนีต่อดินแห้ง 1 กรัม เมื่อเปรียบเทียบปริมาณเชื้อและเปอร์เซ็นต์การเกิดโรคในแต่ละกรรมวิธีไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบปริมาณเชื้อและเปอร์เซ็นต์การเกิดโรคเหี่ยวในแต่ละเดือนจะมีความแตกต่างกันทางสถิติ

หากท่านสนใจรายละเอียดของการศึกษาทั้ง 2 เรื่องนี้ สามารถติดต่อสอบถามได้โดย เรื่องความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกยางฯ ติดต่อ คุณสุทัศน์ ด้านสกุลผล สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร โทร. 5791576 ต่อ 306 เรื่อง โรคเหี่ยวปทุมมา ติดต่อ คุณวนิดา ฐิตะฐาน สำนักผู้เชี่ยวชาญ กรมวิชาการเกษตร โทร. 5790574, 5796588 และ 9405779

สำหรับการนำผลงานวิจัยในปี 2542 มาเสนอให้ท่านได้ทราบในจดหมายข่าว “ผลิใบฯ” ต่อเนื่องกัน 3 ฉบับ ฉบับนี้คงจะเป็นตอนสุดท้ายแล้ว แต่ยังมีงานวิจัยที่น่าสนใจอีกหลายเรื่องซึ่ง “ผลิใบฯ” จะได้นำมาเสนอในโอกาสต่อไป



ภาคกลางเป็นบ้านหลังคามุงจาก ช่างบ้านมีสวนหย่อมที่ประกอบด้วย พืชพื้นเมือง ผักพื้นบ้านต่างๆ เช่น สะเดา ชะพลู แคน บอน ตะไคร้ มะกรูด มะนาว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นบ้านหลังคามุงแฝก ได้ถุนบ้านมีส้มโก๋ และโองน้ำ มีเสาไม้ไผ่ ที่มีปลายสานกันเป็นกรวยสำหรับวางคอปไฟ แปลง พืชพื้นบ้าน เช่น ผักชีลาว ย่านาง มะกอก กล้วย มะละกอ เป็นต้น ภาคใต้ เป็นบ้านหลังคามุงแฝก แปลงพืชพื้นเมืองหลากหลายชนิด เช่น ลูกเนียง สะตอ วนลา กาแฟโรบัสต้า โกโก้ มะพร้าว และผักพื้นบ้านอีกหลายชนิด

ใครไม่ได้แวะเยี่ยมเยียนหมู่บ้าน 4 ภาค ต้องบอกว่า “เสียดายแย่” อีกเช่นกัน เพราะมีผักพื้นบ้านแปลกๆ ที่หลายท่านไม่เคยเห็น และไม่เคยได้ยินชื่อมาก่อน แต่กรมวิชาการเกษตร นำมารวมให้ชมภายในพื้นที่เพียง 1 ไร่เศษเท่านั้น

เครื่องเจริญโภคภัณฑ์

เครื่องเจริญโภคภัณฑ์ ยินห์ดแสดงนิทรรศการติดต่อกันมา 3 งาน คือ BOI-FAIR มหกรรมการศึกษา 2000 มาถึง มหกรรมเกษตร 2000 ในฐานะที่เครื่องเจริญโภคภัณฑ์เติบโตมาจากภาคเกษตร จึงได้ทุ่มเทจัดนิทรรศการที่เกี่ยวกับการเกษตรเพิ่มขึ้น ภายใต้หัวข้อ “เกษตรผสมผสานตามแนวทางพระราชดำริ 15 อาชีพ” ในพื้นที่กลางแจ้ง 3 ไร่ หน้าอาคารนิทรรศการของเครื่องเจริญโภคภัณฑ์ 15 อาชีพ ดังกล่าวประกอบไปด้วย

1. การปลูกข้าว
2. การทำโรงสีชุมชน
3. การปลูกไม้ผล
4. การปลูกข้าวโพด
5. การปลูกผักปลอดสารพิษ
6. การปลูกไม้ดอก
7. การทำหัตถอุตสาหกรรม
8. การเลี้ยงไก่บ้าน
9. การเลี้ยงไก่ไข่
10. การเลี้ยงเป็ดเนื้อ
11. การเลี้ยงไก่เนื้อ
12. การเลี้ยงหมู
13. การทำแก๊สชีวภาพ
14. การเลี้ยงปลา
15. การเลี้ยงปลาสาวยาม



เครื่องคัดแต่งกิ่งไม้ ของเครื่องเจริญโภคภัณฑ์

เครื่องเจริญโภคภัณฑ์ได้จัดแสดง และสาธิต 15 อาชีพอย่างผสมกลมกลืน แต่ละอาชีพมีตัวเลข บอกต้นทุน-กำไร สำหรับการตัดสินใจให้พร้อมสรรพ ทุกอาชีพมีของจริงแสดงให้ชม ไม่ว่าจะเป็นแปลง ข้าวก็ปลูกข้าวให้เห็นๆ โรงสีชุมชน ก็นำเครื่องสีข้าว ขนาดเล็กมาตั้ง และสีจริงๆ มีแปลงปลูกไม้ผล ข้าวโพด ปลูกผักปลอดสารพิษ ไม้ดอกไม้ประดับ ให้ชม หัตถอุตสาหกรรมก็มาเย็บเสื้อผ้าถูกๆ มี เล้าหมู เล้าเป็ด เล้าไก่ บ่อปลา และสร้างถังแก๊ส ชีวภาพ ให้ผู้มาชมได้ศึกษา หากความรู้ไปพร้อมๆ กัน เสร็จจากด้านนอก ก็เข้าชมด้านในอาคาร นิทรรศการ ซึ่งเครื่องเจริญโภคภัณฑ์ยังคงสาธิตต่างๆ

แสดงเครื่องจักรกลเกษตร ที่เครื่อง เจริญโภคภัณฑ์ได้พัฒนาขึ้นมา เช่น รถเกี่ยวข้าว เครื่องสีข้าว เครื่อง เพาะกล้า รถเก็บผลไม้ เครื่องตัด แต่งกิ่งผลไม้ เครื่องบรรจุแบบ สูญญากาศ เครื่องทอดสูญญากาศ และเครื่องแยกสี เป็นต้น

ยังมีผลผลิตของเครือฯ ที่ กำลังมีการกล่าวถึงกันมากคือ “ปลา ทับทิม” เกี่ยวกับปลาทับทิมนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมี พระราชกระแสรับสั่งให้เครื่องเจริญ



กระชังเลี้ยงปลาทับทิม



แปลงสาธิตในโครงการ 15 อาชีพ ของเครื่องเจริญโภคภัณฑ์

นิทรรศการของสัตว์ เริ่มจาก นก กระจอกเทศ หมู ไก่ไข่ ไก่เนื้อ โดยเฉพาะ ไก่ จะมีการสร้างโรงเรือนเป็นชั้นๆ ซึ่ง หลายคนเรียกว่า “คอนโด” ไก่ไข่ ก็ใช้กัน ให้เห็นๆ ทั้งหมู และ ไก่ ใช้เทคโนโลยี เลี้ยงที่ทันสมัย คอกหมู เล้าไก่ สะอาดถูก สุขลักษณะ มีการควบคุมอุณหภูมิ สุขภาพของสัตว์ค่อนข้างสมบูรณ์ ลูกหมู ตูสะอาดน่าอัศจรรย์

ส่งท้าย

งานมหกรรมเกษตร 2000 หรือ AGRO EXPO 2000 ปิดฉากลงแล้ว ด้วยความ เหน็ดเหนื่อยของทุกฝ่าย และด้วยความพอใจของ หลายคน แม้จะมีปัญหาอุปสรรคมากมายในการ ทำงาน แต่ทุกอย่างก็ผ่านพ้น และหลายคนปลอบ ใจตัวเองว่า การทำงานใหญ่ ย่อมมีปัญหา อุปสรรค เป็นธรรมดา เราหวังให้งานนี้บรรลุเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การแสดงเทคโนโลยีการ เกษตรที่ก้าวหน้าให้ประชาชนได้ทราบ เพื่อจะได้ มั่นใจว่า ภาคการเกษตรนี้จะสามารถก้าวทัน ก้าวไกลของประเทศไทยได้ ที่สำคัญคือ ให้เยาวชน ไทยมีความภาคภูมิใจในการเป็นประเทศ เกษตรกรรมของไทย

นับตั้งแต่ Highlight งานมหกรรมเกษตร 2000 ที่พลีโบฯ ได้นำเสนอไปเมื่อฉบับที่แล้ว จนถึงสาระที่ได้กล่าวถึงต่อเนื่องในฉบับนี้ คง ทำให้ท่านผู้อ่านได้ภูมิใจในความเป็นประเทศ เกษตรกรรมของไทยไม่น้อยทีเดียว ไม่ว่าท่านจะ ได้ไปเห็นมาด้วยตนเอง หรือ จินตนาการตามเรื่อง ราวที่เล่ามาทั้งหมดนี้ ขอให้ท่านได้ภูมิใจ และ เชื่อมั่นว่าภาคการเกษตร เป็นภาคที่สามารถ ทำให้ประเทศชาติอยู่รอดได้แน่นอน



บ่อแก๊สชีวภาพ

เพื่อการแนะนำกิจการของเครือฯ ให้ประชาชนได้ ทราบ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น เทคโนโลยีการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวโพด ที่รู้จักกันดี ได้แก่ ข้าวโพดพันธุ์ 888 และ 999 เทคโนโลยี การผลิตไม้ผล เช่น มังคุด ทุเรียน ส้มปลอดโรค เทคโนโลยีการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ ได้แก่ การ เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ไม้ดอกไม้ประดับ กัญชงไม้พันธุ์ “ซี.พี. เอ็ม.เพรส” เทคโนโลยีการผลิตผักปลอดภัย จากสารพิษ โดยการจำลองโรงเรือนปลูกผักกวางม้ง ระบบน้ำในแปลงผัก การเพาะกล้าผัก การป้องกัน กำจัดศัตรูพืชโดยธรรมชาติ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ แปรรูป เช่น ผลิตภัณฑ์จากข้าว ผลิตภัณฑ์จากผัก และผลิตภัณฑ์จากผลไม้มีการสาธิตเกี่ยวกับพันธุ์ชา การปลูกชา การชงชา นอกจากนี้ยังมีการจัด

โภภภัณฑ์ ปรับปรุงสายพันธุ์ปลาไนลิจิตรลดา ซึ่ง เครือฯ รับมาดำเนินการตามพระราชกระแส ได้ ปลาทับทิม ที่มีลักษณะเด่น คือ โตเร็ว มีสันหนา เนื้อหนา หัวเล็ก โครงกระดูกเล็ก ก้างน้อย เนื้อขาว และแน่น เส้นใยกล้ามเนื้อละเอียด รสชาติดี ปราศจากกลิ่นที่เกิดจากไขมันในตัวและเจริญเติบโต ได้ในน้ำที่มีความเค็มที่ 25 ส่วนใน 100 ส่วน สามารถเลี้ยงให้ผลผลิตสูงได้ในกระชัง โดยไม่มี ผลเสียต่อระบบนิเวศน์ ให้ผลผลิตดี ปรับตัวเข้า กลัสภาพแวดล้อมได้ดี มีความต้านทานต่อโรค สัตว์น้ำต่างๆ ยังมีสีแดงอมชมพู ใครที่ได้ชม นิทรรศการปลาทับทิม ซึ่งมีการแยกบ่อปลาขนาด อายุต่างๆ ให้ชมแล้ว ยังมีเมนูอาหารที่ทำจากปลา ทับทิมแจกพริด้วย

ถัดจากปลาทับทิม คือนิทรรศการด้านการ ปรับปรุงพันธุ์พืช ของ บริษัท เจียไต๋ จำกัด พร้อม แนะนำผลิตภัณฑ์สำหรับการเพาะปลูกทุกชนิด ทั้ง เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ดันกล้า อุปกรณ์การเกษตร โรงเรือนปลูกพืช ส่วนการ สาธิตปลูกจริงฯ อยู่ที่แปลงสาธิตปลูกพืชบริเวณ ริมทางด่วนดงที่กล่าวแล้วตอนต้น โดย เจียไต๋ ได้ จัดแสดงพันธุ์ผักหลากหลายชนิด ทั้งกะหล่ำปลี พริก มะเขือ มะเขือเทศ บวบ มะระ และฟักทอง เป็นต้น ออกจากส่วนนิทรรศการพืช ก็จะเป็นส่วน

ท่านผู้อ่านที่รัก

จดหมายข่าว “ผลิใบฯ” ฉบับนี้ยังมีวันหลงของงาน “มหกรรมเกษตร 2000” มาฝากท่านผู้อ่านอยู่ ท่านคงจะได้รับประโยชน์จากสาระที่นำมาเสนอไม่น้อยทีเดียว ขณะเดียวกัน ผลงานวิจัยปี 2542 ของหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกรมวิชาการเกษตร ที่ได้คัดเลือกมาลงพิมพ์เผยแพร่ ฉบับนี้คงจะเป็นฉบับสุดท้าย แต่ไม่ได้หมายความว่าผลงานวิจัยมีเพียงเท่านั้น ยังมีงานวิจัยที่ตีพิมพ์หลายเรื่อง แต่งานวิจัยเหล่านั้นได้รับการเผยแพร่ไปมากแล้วก่อนหน้านี้ เช่น รถไถเดินตามเกษตร 72 ผลงานดีเด่นของกองเกษตรวิศวกรรม หรือ การทำชาใบหม่อน การแปรรูปข้าว เป็นต้น ผลงานวิจัยที่ยังเหลืออยู่ “ผลิใบฯ” จะนำมาเผยแพร่ในโอกาสอื่นๆ ต่อไป

เรื่องของ “ไซ” ดูจะไม่เกี่ยวข้องกับกรมวิชาการเกษตรเท่าไรนัก แต่เป็นนโยบายของกระทรวงเกษตรฯ ที่ต้องการรณรงค์ให้คนบริโภคไซ รวมทั้งให้มีความรู้เกี่ยวกับไซที่ถูกดอง โดยเฉพาะเรื่องของคุณค่าทางอาหารที่มีผลต่อร่างกาย “ฉีกซอง” จึงได้นำเรื่องของ “ไซ” มาให้ท่านได้รับทราบ

“ข้าวหอม” เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่หลายคนเข้าใจผิดว่าขึ้นชื่อว่าข้าวหอมจะมีเฉพาะ “ข้าวหอมมะลิ” เท่านั้น จริงๆ แล้ว “ข้าวหอม” ที่กรมวิชาการเกษตรรับรองพันธุ์ไปแล้วมีหลายพันธุ์ สถาบันวิจัยข้าว ได้รวบรวมพันธุ์ข้าวหอมมาเสนอไว้ในฉบับนี้ด้วย ถ้าใครที่ได้มีโอกาสไปเที่ยวงานมหกรรมเกษตร 2000 และได้แวะ สถานี “แปรรูปฯ” ของกรมวิชาการเกษตร จะได้เห็นพืชพื้นบ้านของไทย ทั้งบุก กลอย และเต้ายายม่อม ซึ่งเด็กกรุงหลังคงไม่เคยเห็น แต่ทั้งบุก กลอย และเต้ายายม่อม กำลังเป็นพืชที่น่าสนใจ มีการชักชวนให้ปลูกและบริโภคอยู่ขณะนี้ ถ้าสนใจพลิกไปอ่านได้ในฉบับ

ในฉบับหน้าเราจะพาท่านไปเที่ยวทางภาคตะวันออก ที่ระยอง และจันทบุรี แวะเยี่ยมสถานีทดลองพืชไร่ระยอง ชมผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง จากนั้นจะมุ่งหน้าสู่จันทบุรี ชมทุเรียน และผลไม้หลากหลายชนิด พร้อมติดตามโครงการผลักดันและเร่งรัดการตลาดทุเรียน ปี 2543 ชมโรงงานแปรรูปทุเรียนและโรงงานแช่แข็งทุเรียน โปรดติดตาม

พบกับใหม่ฉบับหน้า
บรรณาธิการ



นายประภัทร โพธสุธน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมคณะเดินทางไปเยี่ยมชมโรงงานอบลำไย อัญ ไทย ซึ่งเพื่อชมกรรมวิธีการแปรรูปลำไยอบแห้ง เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2543 ณ ตำบลเหล่ายาว อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน



เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2543 นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เดินทางไปดูงานการปฏิบัติการเตรียมสิ่งประดิษฐ์เครื่องส่งไปจำหน่ายประเทญี่ปุ่น ณ ศูนย์ควบคุมผักและผลไม้ จันทบุรี - ท่าฉลอม อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี



เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2543 นายอนันต์ ตาโลดม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร เป็นประธานการประชุมโครงการนำร่องเพื่อฟื้นฟูสวนส้มส้มโอมะลิและทำสวนใหม่ ครั้งที่ 3/2543 และได้แจกพันธุ์ส้มปลอดโรคให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนแพร่ จังหวัดแพร่



เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2543 นายอนันต์ ตาโลดม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร นำผู้อำนวยการกองและนักวิชาการด้านอารักขาพืช ไปศึกษาข้อมูลโรคส้มโอ ที่สวนส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม



เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2543 นายจักรกร์ แสงรักชาวงศ์ รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตรได้ให้การต้อนรับสื่อมวลชน ที่เดินทางไปศึกษาดูงาน ตามโครงการผลักดันและเร่งรัด การตลาดทุเรียนปี 2543 ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี



ผลิใบ

ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจในการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : อนันต์ ตาโลดม

บรรณาธิการ : พรรณนีย์ วิชชาบุ

กองบรรณาธิการ : ทิพย์ เลขะกุล, อุดมพร สุพศุตร์, สุวิทย์ รันดาเว, อังคณา สุวรรณกฎ, วิสุทธิ ทศวงศ์ชาย, มาร์กาเรต อยุวัฒน์

สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ : 561-2825, 940-6864 โทรสาร : 579-4406

พิมพ์ที่ : บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด โทร. 214-4660